

FLYTTSTRÖMMAR OCH GENERATIONSVÄXLING NORRTÄLJE KOMMUN

INNEHÅLL

1. INLEDNING	3
1.1 Geografisk indelning av kommunen	4
2. DATAUNDERLAG	5
3. FLYTTSTRÖMMARNAS RIKTNING	6
3.1 Sammanfattning	12
4. FLYTTARNAS ÅLDER	13
4.1 Sammanfattning	21
5. FLYTTARNAS HUSHÅLLSSTRUKTUR	22
5.1 Sammanfattning	27
6. FLYTTARNAS BOENDE	28
6.1 Fritidshus	39
6.2 Sammanfattning	43
7. FLYTTARNAS UTBILDNING	44
7.1 Sammanfattning	46
8. FLYTTARNAS INKOMSTNIVÅ	47
8.1 Sammanfattning	51
9. GENERATIONSVÄXLING	52
9.1 Sammanfattning	56
10. SAMMANFATTNING	57
11. TABELLBILAGA	59
11.1 Bilaga 1 Gränserna för inomstdecilerna	59

1. INLEDNING

Denna rapport studerar kommunens flyttströmmar och är framtagen av Sweco på uppdrag av Norrtälje kommun. Den studerade tidsperioden är åren 2015-2019, det vill säga de senaste fem åren som det finns tillgängliga data över flyttningar. Rapporten syftar till att visa på vem det är som flyttar och vart flytten går och avses användas som en del i kommunens arbete med ny översiktsplan 2050, fördjupad översiktsplan för Norrtälje stad, kommande fördjupad översiktsplan för Grisslehamn, strategisk lokalförsörjningsplan, handlingsprogram för landsbygd- och skärgårdsutveckling samt riktlinjer för kommunens bostadsförsörjning.

Resultaten redovisas i avsnitt 3-9. Efter varje avsnitt ges en kort sammanfattning i punktform. Därefter följer en mer övergripande sammanfattning som även den ges i punktform.

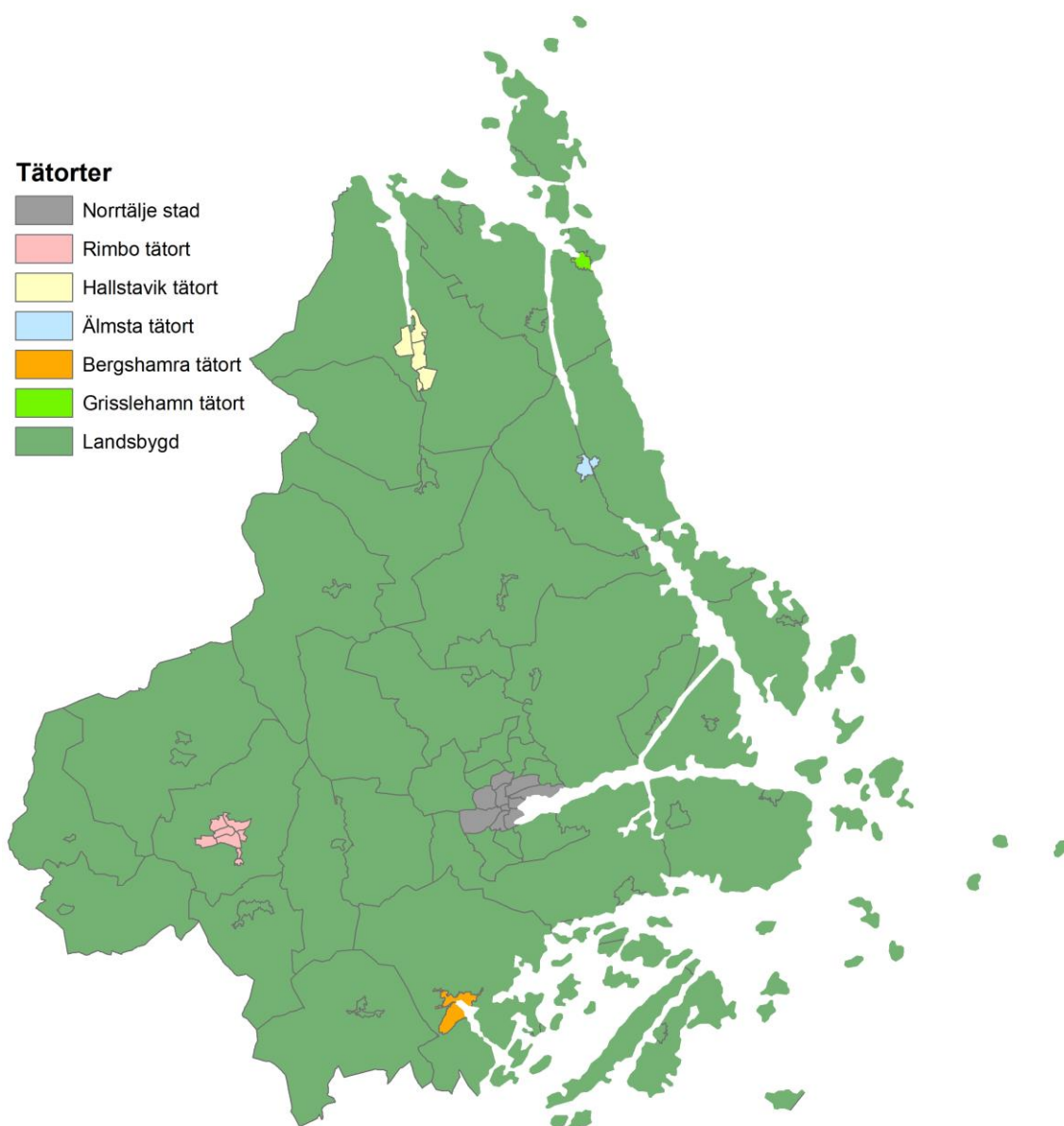
Rapporten levererades till Norrtälje kommun 2021-02-12.

1.1 GEOGRAFISK INDELNING AV KOMMUNEN

Förutom kommunen som helhet studeras flyttströmmarna uppdelat på sex tätorter samt övriga kommunen som i rapporten benämns som landsbygden. Denna indelning bygger på kommunens nyckelkodsindelning på fyrsiffrig nivå, så kallade NYKO4. Det kan skilja sig något från Statistiska centralbyråns sätt att definiera tätorter då statistikmyndigheten baserar sin tätortsindelning på fastighetsnivå.

I kartan nedan visas tätorternas utbredning. De mörkgrå strecken visar kommunens NYKO4. Enligt denna indelning hade Norrtälje stad 20 635 invånare den 31 december 2019, Rimbo 5 344, Hallstavik 4 712, Älmsta 1 195, Bergshamra 1 081, Grisslehamn 236 och övriga kommunen hade 29 320 invånare (samt 99 restförda utan NYKO4 tillhörighet).

Figur 1 Karta över de geografiska områdenas utbredning.

2. DATAUNDERLAG

Den officiella statistiken över flyttningar avser antalet flyttningar och inte antalet personer som flyttat. Det innebär till exempel att en person som flyttat in till kommunen två gånger under året (alltså flyttat in, därefter flyttat ut för att sedan åter flytta in) förekommer två gånger i statistiken över inflyttningar.

Till underlag för denna studie har ett datamaterial specialbeställts från Statistiska centralbyrån. Datamaterialet innehåller uppgifter om in- och utflyttarnas kön, ålder, inkomstnivå, utbildningsnivå, hushållstyp, bostadstyp och antalet rum. Till detta underlag har även förts uppgifter om föregående års hushållstyp, bostadstyp, antalet rum och bostadsort (kommun eller kommundel i Norrtälje). Då underlaget används för att beskriva dem som flyttar utgår materialet ifrån antalet personer och inte antalet flyttningar. Det vill säga om en person flyttar in två gånger under året förekommer personen endast en gång i det specialbeställda materialet. Annars skulle till exempel personer som flyttat in till kommunen två gånger under året få dubbelt så stor vikt som personer som bara flyttat in en gång, till exempel när inflyttarnas utbildningsnivå redovisas. Det ger en marginell skillnad då få flyttar mer än en gång över kommungränsen under ett och samma år.

Inomflyttningar avser alla personer som flyttat ut från en fastighet i Norrtälje kommun och flyttat in i en annan fastighet i kommunen. Flyttningar som sker inom samma fastighet fångas inte upp här.

Tabell 1 Flyttningar utifrån antalet personer, respektive antalet flyttningar.

Typ av flyttning	Definition	Källa	2015	2016	2017	2018	2019
Inflyttade	Antal personer	SCB Specialbeställning	3682	3553	3986	3711	3537
Utflyttade	Antal personer	SCB Specialbeställning	2452	2613	2489	2613	2568
Inomflyttning	Antal personer	SCB Specialbeställning	4907	4861	5203	5150	4873
Inflyttade	Antal flyttningar	SCB Statistikdatabasen	3696	3564	4017	3730	3556
Utflyttade	Antal flyttningar	SCB Statistikdatabasen	2473	2623	2507	2639	2593

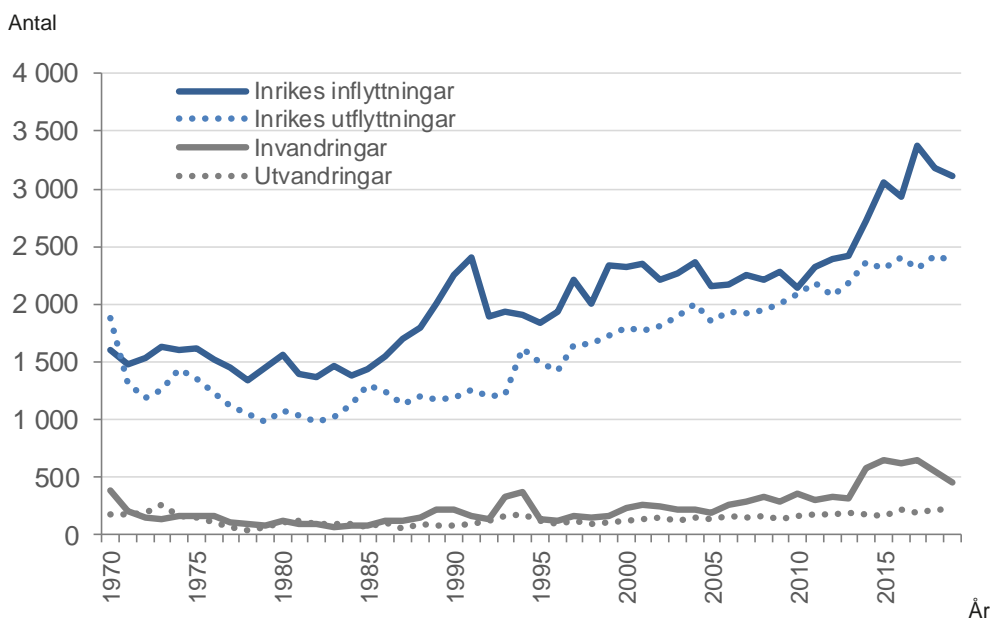
Källa: SCB specialbeställt data.

3. FLYTTSTRÖMMARNAS RIKTNING

Norrtälje har sedan 1970-talet årligen haft fler inflyttare än utflyttare, med år 1970 som enda undantag. Under perioden 1970-2019 har det flyttat in 27 000 fler personer till kommunen, än som flyttat ut från kommunen. När inflyttningarna är fler än utflyttningarna säger man att kommunen har ett positivt flyttnetto. Det finns ett starkt samband mellan Norrtälje kommuns flyttnetto och kommunens bostadsbyggande.

I diagrammet nedan görs en uppdelning av in- och utflyttningen utifrån om flytten sker till/från övriga kommuner i Sverige eller till/från utlandet. Sedan år 1970 har nära 22 000 fler personer flyttat till Norrtälje från annan kommun i landet än som flyttat från Norrtälje till en annan svensk kommun. Inrikes flyttningarna är på en långt högre nivå än utrikesflyttningarna. Trots att det är få personer som in- och utvandrat i jämförelse med inrikesflyttningarna, har utrikes flyttningarna bidragit till ganska stor del av det totala flyttnettot de senaste åren. Förändringen de senaste åren är främst driven av ett ökat antal kommunmottagna.¹ Åren 2005-2014 utgjorde de kommunmottagna 18 procent av invandringen medan de utgjort 38 procent av invandringen de senaste fem åren, 2015-2019. Men antalet kommunmottagna har minskat sedan år 2017 både i kommunen och i riket som helhet och år 2019 utgjorde de kommunmottagna 27 procent av kommunens invandring.² Migrationsverkets senaste prognos pekar på en fortsatt minskning av denna grupp.

Diagram 1 Norrtälje kommuns Inrikes och utrikes flyttningar 1970-2019.

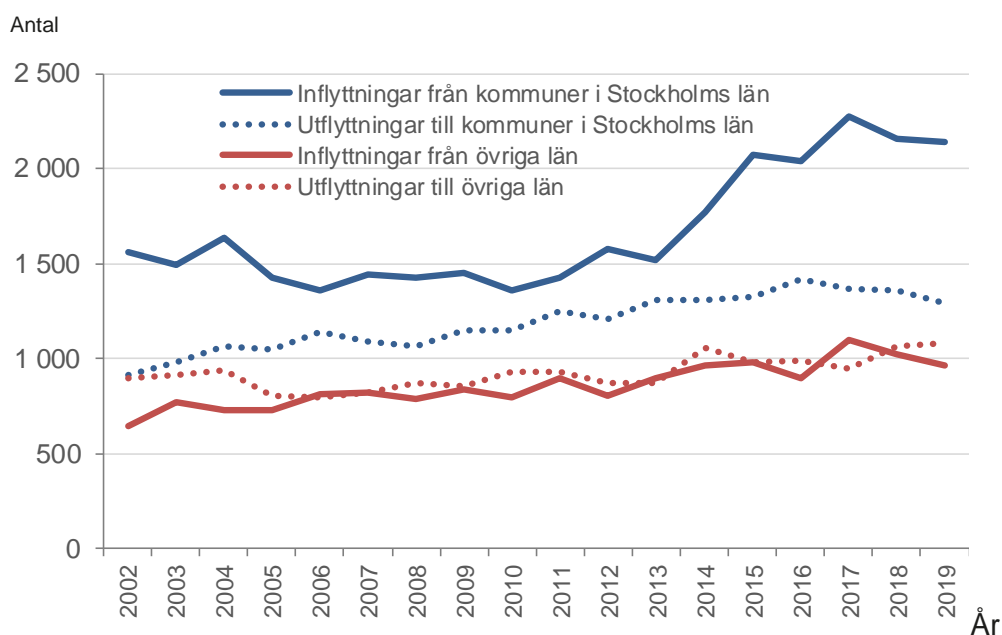
Källa: Sweco baserat på data från SCB statistikdatabas.

¹ Kommunmottagna kan avser asylsökande och anhöriga till asylsökande, som fått uppehållstillstånd under året och som omfattas av den statliga ersättningsförordningen för flyktingmottagande (2010:1122).

² Migrationsverket, Verksamhets- och utgiftsprognos 2020-10-23, år 2020.

I diagrammet nedan visas inrikes in- och utflyttningar uppdelat på om flytten går till/från en kommun i övriga länet eller om det går till en kommun utanför länet. Åren som visas är de som finns tillgängliga publikt i Statistiska centralbyråns databas. Ur diagrammet kan man tydligt utläsa att det är flyttningsutbytet mot övriga Stockholms län som ligger bakom det positiva flyttnetot, medan det är ungefär lika många som flyttar ut från Norrtälje kommun till ett annat län som antalet personer som flyttar in från ett annat län.

Diagram 2 In- och utflyttningar 2002-2019.

Källa: Sweco baserat på data från SCB statistikdatabas.

I tabellen på följande sida visas de kommuner som var vanligast att flytta från bland dem som flyttat in till Norrtälje kommun, samt de vanligaste kommunerna att flytta till bland dem som flyttade ut från Norrtälje. Under åren 2015-2019 var Stockholms stad vanligaste kommunen både att flytta från och även att flytta till. Detta förklaras främst av att Stockholm är en stor kommun där halva länets folkmängd bor. De kommuner som Norrtälje har största positiva flyttnetto mot förutom Stockholm stad är Vallentuna, Österåker och Täby. Alla tre är kommuner som ligger geografiskt nära Norrtälje och utmed E18. Därefter kommer andra kommuner i norra delen av länet så som Uppland-Väsby, Sollentuna och Sigtuna. Störst negativa flyttnetto har Norrtälje mot Uppsala kommun, följt av Örebro och Västerås. Alla tre är de universitets- eller högskoleorter vilket tyder på att det är ungdomar som flyttar till dessa kommuner för att därefter flytta vidare till tredje kommun efter avslutade studier.

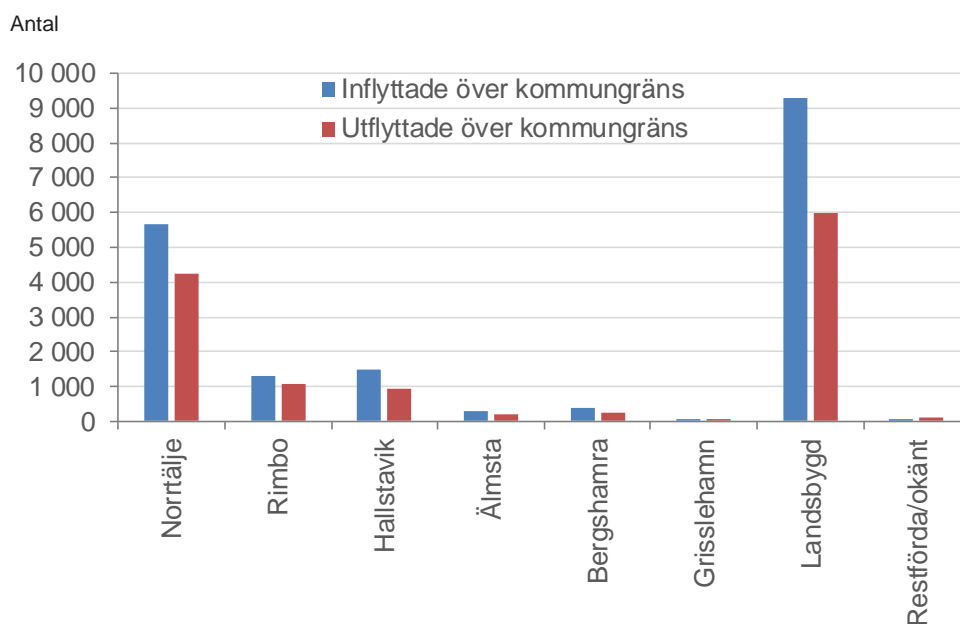
Tabell 2 Riktad inflyttning, utflyttning och nettoflyttning för åren 2015-2019.

Vanligaste kommuner att flytta in från		Vanligaste kommuner att flytta ut till		Största och minsta netto	
Stockholm	3541	Stockholm	2549	Stockholm	992
Österåker	883	Uppsala	822	Vallentuna	422
Täby	772	Österåker	536	Österåker	347
Vallentuna	770	Täby	479	Täby	293
Uppsala	693	Solna	453	Upplands-Väsby	217
Solna	441	Vallentuna	348	Sollentuna	204
Sollentuna	427	Sollentuna	223	Sigtuna	177
Upplands-Väsby	411	Sigtuna	211	Huddinge	171
Sigtuna	388	Huddinge	209	Järfälla	158
Huddinge	380	Nacka	196	Lidingö	148
Järfälla	309	Upplands-Väsby	194	Botkyrka	102
Nacka	294	Östhammar	179	Nacka	98
Lidingö	275	Sundbyberg	177	Vaxholm	97
Sundbyberg	269	Haninge	168	Sundbyberg	92
Botkyrka	227	Järfälla	151	Södertälje	74
Haninge	224	Västerås	145	Värmdö	66
Södertälje	173	Danderyd	142	Ekerö	63
Danderyd	158	Gävle	140	Haninge	56
Östhammar	152	Knivsta	133	Upplands-Bro	46
Vaxholm	141	Göteborg	130	Skellefteå	43
Värmdö	140	Lidingö	127
Göteborg	126	Botkyrka	125	Kramfors	-14
Upplands-Bro	125	Örebro	107	Halmstad	-15
Gävle	118	Linköping	105	Borås	-16
Tyresö	116	Södertälje	99	Skövde	-16
Knivsta	114	Enköping	99	Ockelbo	-17
Linköping	105	Gotland	97	Mölnadal	-18
Västerås	99	Umeå	94	Knivsta	-19
Umeå	97	Upplands-Bro	79	Helsingborg	-19
Ekerö	91	Malmö	76	Enköping	-21
Malmö	88	Eskilstuna	75	Katrineholm	-22
Sundsvall	87	Värmdö	74	Gävle	-22
Enköping	78	Tyresö	74	Trosa	-23
Håbo	77	Sundsvall	73	Lund	-24
Nynäshamn	74	Norrköping	68	Gotland	-25
Gotland	72	Tierp	64	Söderhamn	-25
Östersund	72	Jönköping	60	Eskilstuna	-26
Tierp	70	Nyköping	58	Östhammar	-27
Norrköping	70	Lund	58	Västerås	-46
Luleå	60	Håbo	57	Örebro	-61
Övriga	2842	Övriga	2574	Uppsala	-129
Inrikes inflyttare	15649	Inrikes utflyttare	11828	Inrikes flyttnett	3821

Källa: SCB Raps-ris databasen

I diagrammet nedan visas in- och utflyttningen för tätorterna där flytten har gått över kommungränsen. Flyttningarnas storlek avspeglar till stor del bostadsbeståndets storlek. Till exempel är flyttningarna störst till och från landsbygden men det är också här en större del av kommunens invånare bor och därmed även här en större del av bostadsbeståndet finns. Omflyttningen är vanligen något större i flerbostadshus jämfört med småhus.³ Men den högre andelen lägenheter i Norrtälje innebär inte så stora skillnader att flyttströmmarna över kommungränsen skulle hamna i nivå med landsbygden. Däremot framgår det i nästa diagram att omflyttningen inom Norrtälje tätort är ganska stor.

Diagram 3 In- och utflyttningar över kommungränsen för tätorterna, 2015-2019.

Källa: Sweco baserat på data från SCB

I övre diagrammet nedan visas in- och utflyttningen mellan kommunens tätorter och även den omflyttning som sker mellan fastigheter inom tätorten. Nivån på in- och utflyttningen är störst i Norrtälje stad men det beror främst på en stor omflyttning inom staden.

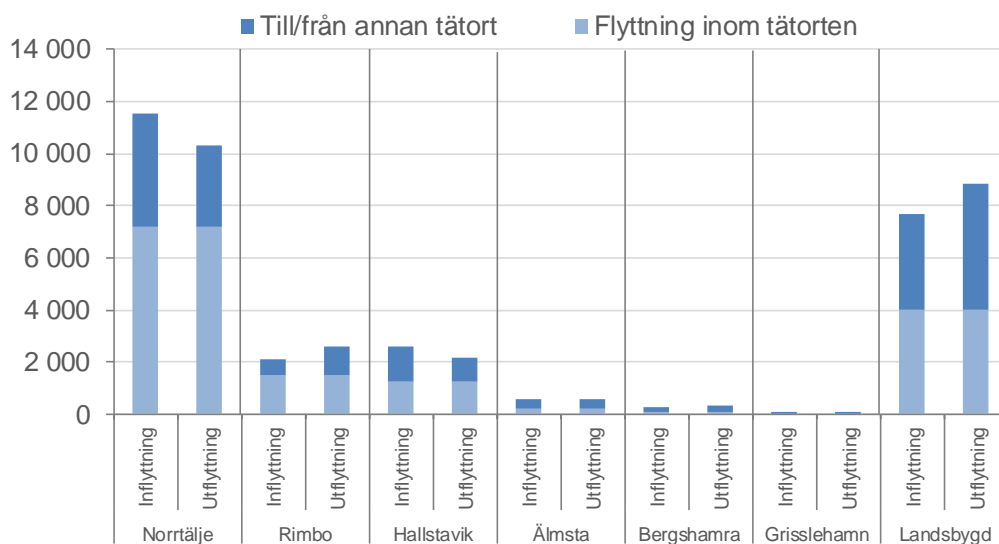
I det undre diagrammet på nästa sida visas både flyttnettot över kommungränsen, d.v.s. mot rikets övriga kommuner och mot utlandet, och flyttnettot mot andra tätorter i kommunen. Samtliga tätorter har ett positivt flyttnetto när man ser till flyttningarna över kommungränsen. Landsbygden har åren 2015-2019 haft ett dubbelt så stort positivt flyttnetto mot övriga kommuner och utlandet som mot Norrtälje stad. Samtidigt har landsbygden tappat drygt 1 200 flyttare mot kommunens tätorter. Även Rimbo tappar flyttare mot övriga tätorter och sticker ut genom att vara den enda tätorten med ett negativt flyttnetto totalt om man ser till både flyttningarna över kommungränsen och inom kommunen. Totalt flyttade det under åren 2015-2019 in cirka 3 400 personer till Rimbo

³ Framgår av utflyttningsrisker efter bostadstyp i Statistiska centralbyråns TYKO underlag som beställs årligen till underlag för kommunens befolkningsprognoser.

och ut cirka 3 650 personer vilket ger ett negativt netto på omkring -250 personer. Norrtälje stad är den kommundel som vinner flest flyttar när man ser till flyttströmmarna inom kommunen, men även Hallstavik har ett tydligt positivt flyttnetto mot övriga tätorter. Även när in- och utvandringen exkluderas från flyttningen över kommungränsen är mönstret detsamma, förutom att tätorternas och landbyggdens positiva flyttnetto för flyttningar över kommungränsen är något mindre positivt.

Diagram 4 Flyttningar inom kommunen för tätorterna, 2015-2019.

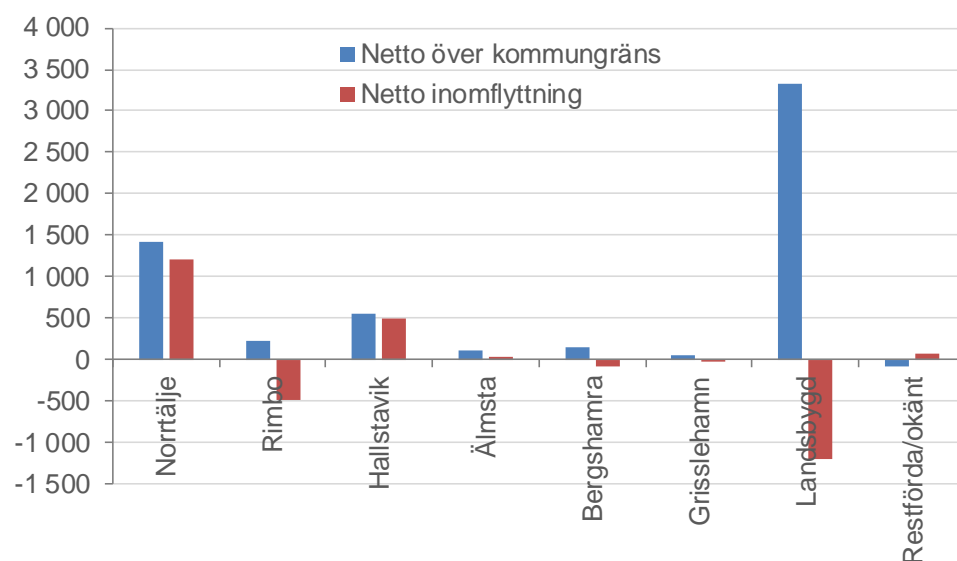
Antal

Källa: Sweco baserat på data från SCB

Diagram 5 Flyttnetto för flyttningar över kommungränsen respektive flyttnetto för flyttningar inom kommunen, för tätorterna, 2015-2019.

Antal

Källa: Sweco baserat på data från SCB

Det ljusblå fältet indikerar flyttning som skett från en fastighet till en annan inom samma tätort eller från en landsbygdsfastighet till en annan. Av samtliga flyttningar som sker inom kommunen sker 57 procent inom samma tätortsområde. För personer som bodde i Norrtälje stad före flytten och har flyttat inom kommunens gränser var det 70 procent som flyttade inom staden. För Rimbo och Hallstavik är det nära 60 procent av flyttarna inom kommunen som hållit sig inom respektive tätort. För övriga avtar andelen som flyttar inom tätorten med tätortens storlek och i Grisslehamn en enbart 10 procent av dem som flyttat inom kommunen flyttat inom den egna tätortens gränser. Det är dock ganska få flyttar det rör sig om för Grisslehamns del och slumpen kan här ha en viss inverkan.

Omkring 3 140 personer flyttade från Norrtälje stad till någon annan del av kommunen och av dessa bosatte sig 2 475 personer på landsbygden, vilket motsvarar omkring 80 procent. För personer som lämnar Rimbo går ungefär lika många flyttlass till Norrtälje stad som till landsbygden, med viss övervikt åt staden. Samma sak gäller för Älmsta, Bergshamra och Grisslehamn. För Hallstavik är det istället fler som flyttar till Landsbygden än till Norrtälje stad.

Tabell 3 Riktade flyttningar inom kommunen efter bostadens tätort före flytt och efter flytt, för åren 2015-2019.*

Tätort före flytt	Tätort efter flytt									Utflyttning totalt
	Norrtälje	Rimbo	Hallstavik	Älmsta	Bergshamra	Grisslehamn	Landsbygd	Restförda		
Norrtälje	7 194	282	190	84	68	8	2 475	36		10 337
Rimbo	522	1 504	51		9		499	17		2 602
Hallstavik	300	112	1 258	57	18		383	11		2 139
Älmsta	175	21	26	182		6	160			570
Bergshamra	148	18	7		58		123			354
Grisslehamn	19		7	7		6	18			57
Landsbygd	3 178	689	566	258	106	34	3 982	56		8 869
Restförda	13		6				22	6		47
Inflyttning totalt	11 549	2 626	2 111	588	259	54	7 662	126		24 975

Källa: Sweco baserat på data från SCB

* Värden under 5 har censurerats i linje med Swecos rutiner för presentation av data på låg geografisk nivå.

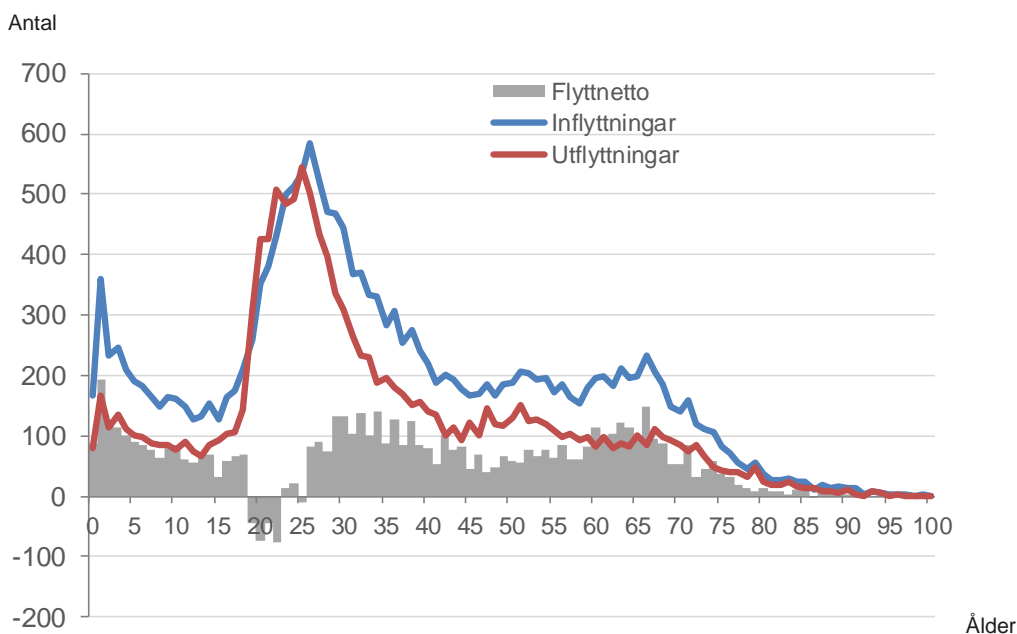
3.1 SAMMANFATTNING

- Norrtälje kommun har sedan 1971 haft fler inflyttare än utflyttare, det vill säga ett positivt flyttnetto.
- Flyttnettot är störst mot övriga länet och mot utlandet. När det gäller flyttningar till och från övriga rikets län är det årligen ungefär lika många flyttare i båda riktningarna, vilket gett ett flyttnetto som ligger nära noll.
- De kommuner som Norrtälje har största positiva flyttnettot mot förutom Stockholms stad är Vallentuna, Österåker och Täby. Det vill säga kommuner som ligger nära och utmed E18.
- Flyttnettot är även positivt mot andra kommuner i norra delen av länet så som Uppland-Väsby, Sollentuna och Sigtuna.
- Störst negativa flyttnetto har Norrtälje mot Uppsala kommun, följt av Örebro och Västerås.
- Omflyttningen mellan fastigheter inom respektive tätort/landsbygden är omfattande och en majoritet av flyttningarna inom kommunen korsar inte tätortsgränsen.
- Landsbygden har det största flyttnettot när man ser till flyttningar över kommungränsen, men samtidigt har landsbygden ett negativt flyttnetto när man ser till flyttningarna inom kommunen.
- Norrtälje stad har ett positivt flyttnetto för flyttningarna över kommungränsen men det är betydligt lägre än det är för landsbygden. Däremot har Norrtälje stad ett positivt flyttnetto för flyttningarna inom kommunen.

4. FLYTTARNAS ÅLDER

I diagrammet nedan redovisas hur inflyttning, utflyttning och flyttnettot har fördelat sig över ålder de senaste fem åren, 2015-2019. Det framgår tydlig att rörelserna är som störst kring 20 till 35 års ålder, vilket är de åldrarna då man är som mest flyttbenägen. Ser man istället till förhållandet mellan in- och utflyttningen framgår att fler barnfamiljer flyttar till kommunen än lämnar kommunen. Detta ger sig till känna genom att det positiva flyttnettot i åldrarna 0-18 år samt personer mellan 26 och 45 år. Kommunen har samtidigt ett negativt flyttnetto kring 20 års ålder, vilket är de åldrar då det är vanligast att flytta hemifrån.⁴ Att ha ett positivt flyttnetto i barnfamiljeåldrar och negativt i åldrar då man flyttar hemifrån är ett klassiskt mönster för de flesta kommuner i storstädernas pendlingsomland. Något som däremot får Norrtälje att sticka ut är det stora positiva flyttnettot av personer som är kring 50 års ålder eller äldre.

Diagram 6 In- utflyttning och nettoflyttning efter ålder för femårsperioden 2015-2019.

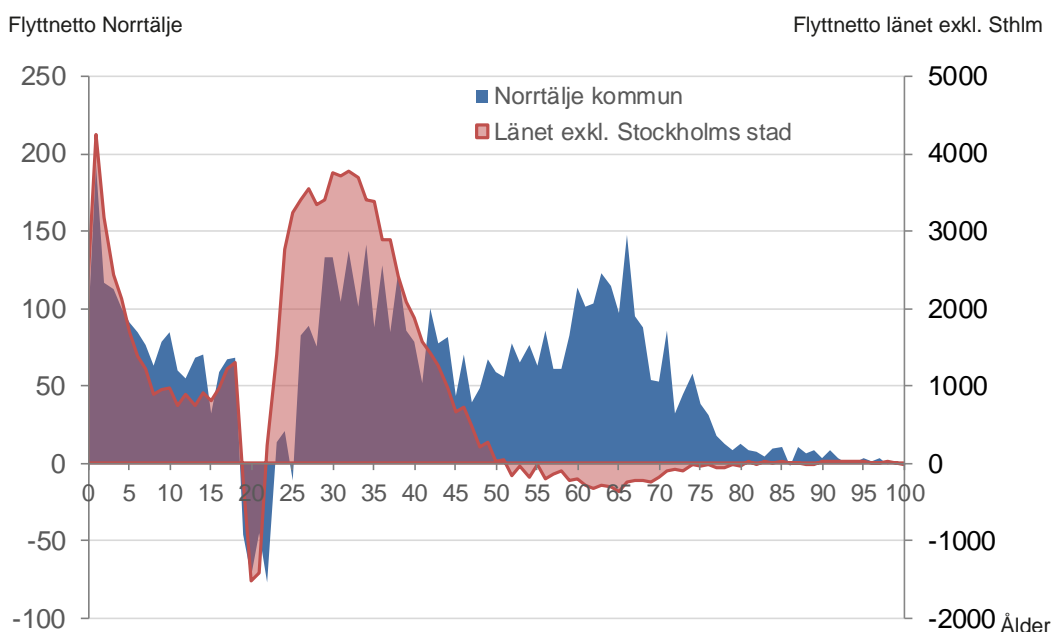

Källa: Sweco baserat på data från SCB statistikdatabas.

I följande diagram jämförs Norrtälje kommuns flyttnetto mot flyttnettot för samtliga kommuner i Stockholms län exklusive Stockholms stad. Här framgår det att det är vanligare för kommunerna i länet att ha negativt flyttnetto i åldrar över 50 år eller ett netto som ligger väldigt nära noll. För Norrtälje är det istället så att nära 40 procent av kommunens positiva flyttnetto består av flyttare i åldersspannet 50 år eller äldre.

⁴ På egna ben. En beskrivning av ungas flytt från föräldrahemmet, Statistiska centralbyrån 2015.

Diagram 7 Flyttnettot efter ålder i Norrtälje kommun i jämförelse med länets kommuner exklusive Stockholms stad, baserat på femårsperioden 2015-2019.

Källa: Sweco baserat på data från SCB statistikdatabas.

I diagrammet överst på nästa sida visas in- och utflyttningen könsuppdelad efter ålder för åren 2015-2019. Att linjerna hoppar upp och ner lite över åldrarna beror på att det inte är tillräckligt många flyttare för att ge stabila kurvor trots att samtliga in- och utflyttningar de senaste fem åren är medtagna. Men det framgår ändå tydligt att både bland in- och utflyttarna i åldrarna 20-40 år är kvinnorna yngre än männen. Detta återspeglar främst den genomsnittliga ålderskillnaden mellan personer i parförhållande. Under 2019 var till exempel medelåldern för kvinnor i Norrtälje kommun som fick sitt första barn 28,8 år och för män 30,5 år. Den något högre utflyttningen bland kvinnor kring 20 års ålder är även det ett vanligt förekommande mönster och återspeglar att kvinnor i genomsnitt flyttar hemifrån ett år tidigare än män.⁵

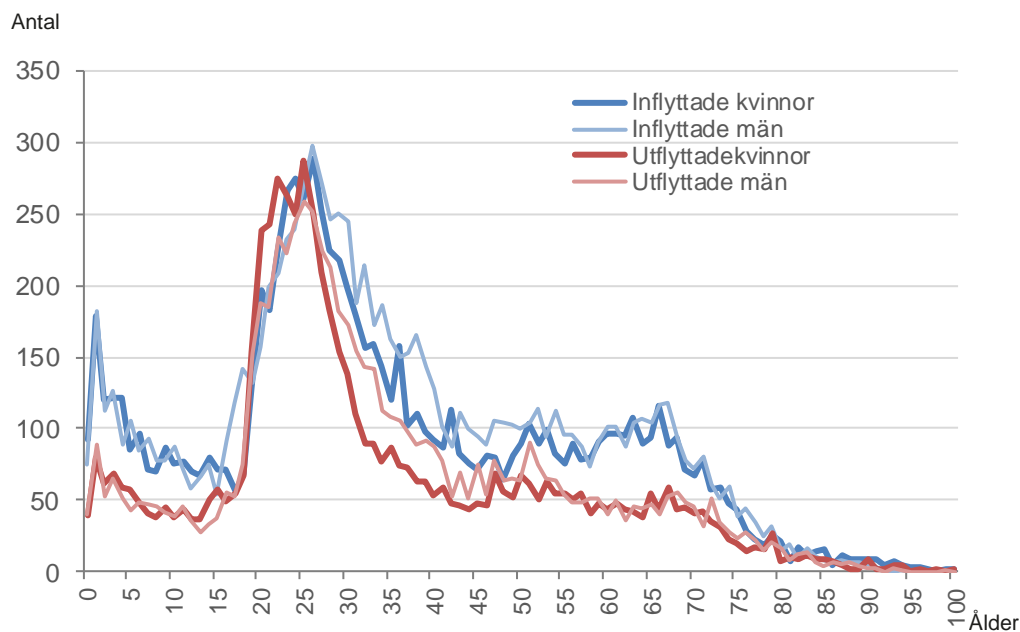
I det undre diagrammet på nästa sida visas endast inrikes in- och utflyttningen. Nivån på flyttströmmarna är då lite lägre men strukturen är i stort sett densamma. Detta trots den ganska stora invandringen den senaste femårsperioden. Även om det finns vissa skillnader i köns- och åldersstrukturen bland in- och utvandringen får den ett ganska litet genomsnitt då inrikes flyttströmmarna är så mycket större.

Totalt var det 9 procent fler män än kvinnor bland inflyttarna och 7 procent fler bland utflyttarna. Ser man enbart till inrikes flyttningen var män 7 procent fler än kvinnorna bland inflyttarna och 6 procent fler bland utflyttarna. Att män är överrepresenterade bland flyt-

⁵ På egna ben. En beskrivning av ungas flytt från föräldrahemmet, Statistiska centralbyrån 2015.

tarna är helt normalt då det i genomsnitt föds 6 procent fler pojkar. Det finns alltså biologiskt fler män ända upp till de åldrar där dödsriskerna är höga och mäns lägre medellivslängd får ett genomslag på könsfördelningen. Först vid 64 års ålder är kvinnorna något fler än männen i riket. Personer som flyttar över kommungräns är dock oftast något friskare än gemene person, vilket kan förklara att männen är något fler än kvinnorna även i de äldre åldrarna.⁶

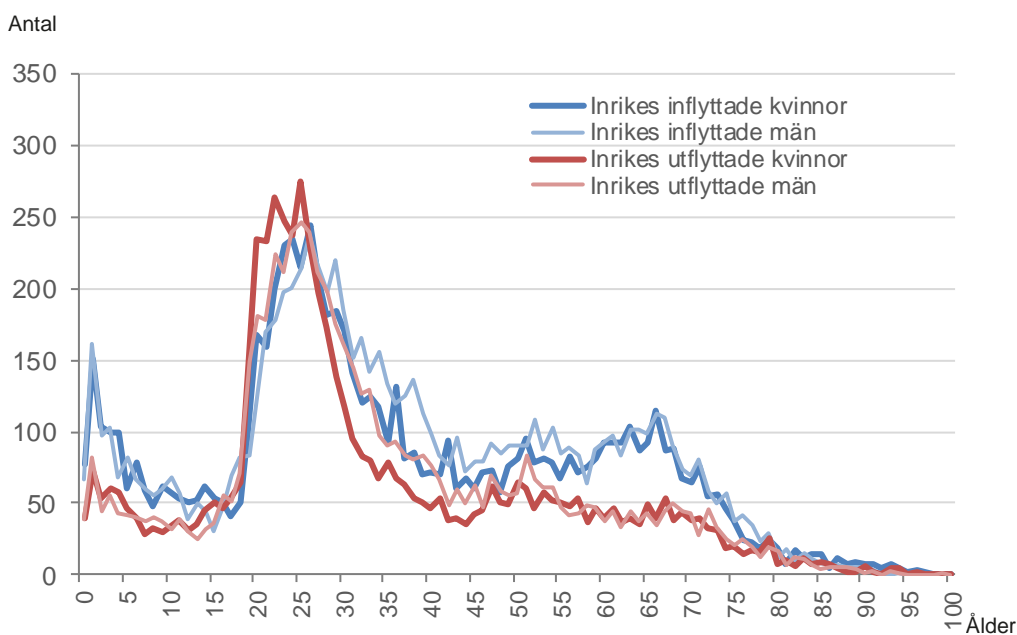
Diagram 8 In- utflyttning och nettoflyttning efter ålder och kön för femårsperioden 2015-2019.

Källa: Sweco baserat på data från SCB statistikdatabas.

⁶ Kvarboende, flyttningar och dödlighet, Statistiska centralbyrån 2012

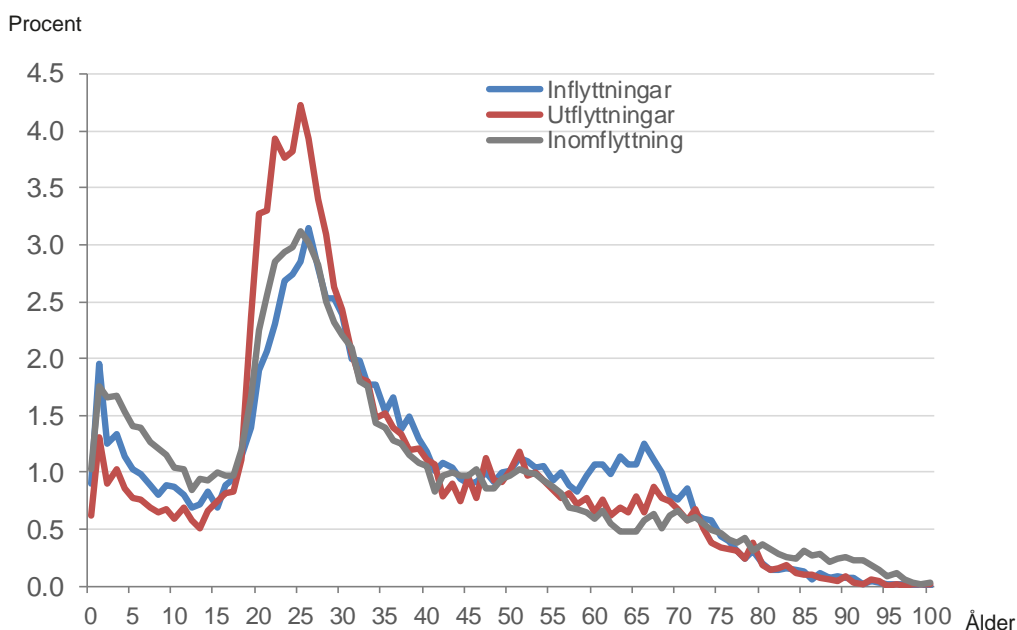
Diagram 9 In- utflyttning och nettoutflyttning efter ålder och kön för femårsperioden 2015-2019.

Källa: Sweco baserat på data från SCB statistikdatabas.

I diagrammet nedan jämförs åldersstrukturen för inflyttare, utflyttare och inomflyttare. Utflyttarna sticker ut med sin starka koncentration kring 20-30 års ålder. Inflyttarna utmärker sig genom en hög andel inflyttare kring 65 års ålder. Det som utmärker personerna som flyttat inom kommunen är att det är en hög andel barnfamiljer bland dessa flyttare, vilket ger sig till känna genom den höga andelen i åldern 0-18 år jämfört med dem som flyttar in eller ut över kommungränsen.

Diagram 10 Inomflyttarnas åldersfördelning i jämförelse med in- och utflyttarna för femårsperioden 2015-2019.

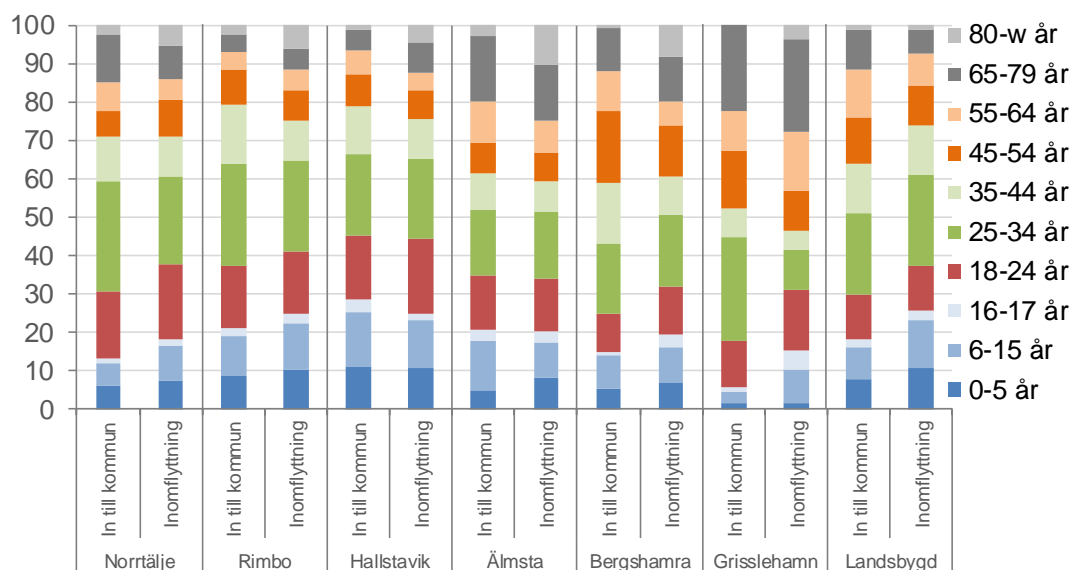
Källa: Sweco baserat på data från SCB

I diagrammet nedan framgår hur inflyttarna till tätorterna fördelar sig över ålder. Inflyttningen är uppdelad i dem som har flyttat in från annan kommun och dem som flyttat inom kommunens gränser. Som redan konstaterats är andelen barnfamiljer generellt högre bland dem som flyttar inom kommunen än dem som flyttar in från annan kommun. Hallstavik avviker från detta mönster genom att det är en högre andel barn 0-17 år som flyttar in från annan kommun, än bland inflyttarna som flyttat inom kommunen. Hallstavik är den tätort som lockar högsta andelen barn utifrån. Av dem som är 0-17 år är fördelningen mellan åldersklasserna 0-5, 6-15 och 16-17 år ungefär densamma för de olika kommundelarna. För inflyttarna utifrån kan Älmsta tyckas avvika med en lägre andel 0-5-åringar men det är så få personer det rör sig om att det mycket väl kan vara en slumpmässig avvikelse. Samma gäller för Grisslehamn.

När det gäller flyttningarna inom kommunen är det landsbygden som lockar högst andel barn. Grisslehamn och Älmsta är de tätorter där högst andel av inflyttarna är 65 år eller äldre. En majoritet av personerna som flyttar inom kommunen och som är 80 år eller äldre, flyttar inom samma tätort. Här avviker de äldre som bor på landsbygden då endast 22 procent av dem flyttar till annan del av landsbygden, 52 procent till Norrtälje stad och resterande 26 procent av inomflyttarna som är 80 år eller äldre söker sig till någon av kommunens övriga tätorter.

Diagram 11 Inflyttarnas åldersfördelning för tätorterna, uppdelat på inflyttare som flyttat in till kommun respektive inflyttare som flyttat inom kommunen, åren 2015-2019.

Procent

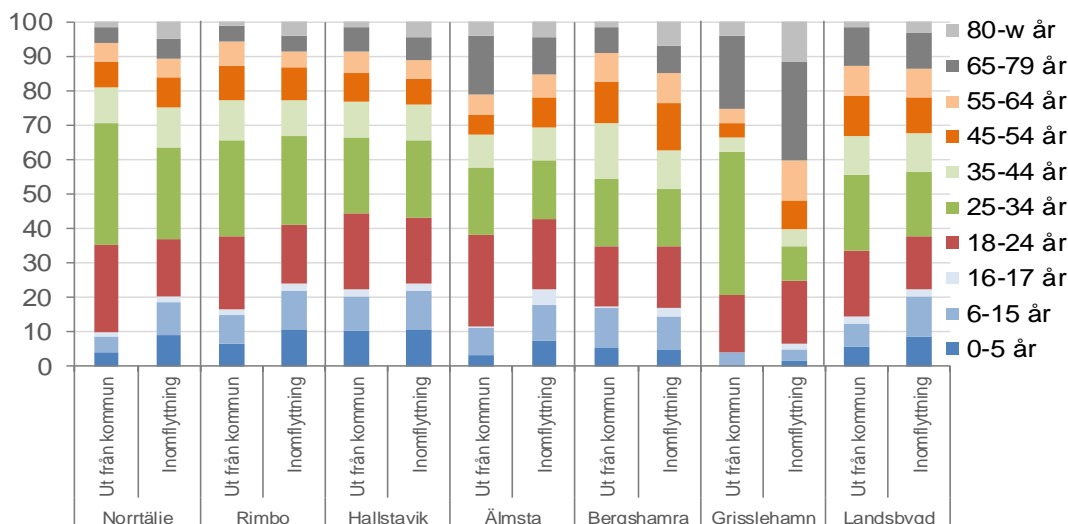
Källa: Sweco baserat på data från SCB

Diagrammet nedan visar utflyttarnas ålderssammansättning för tätorterna och landsbygden. Bland utflyttarna från kommunen utgör åldersgrupperna 18-24 och 25-34 år en högre andel än bland inflyttarna utifrån. Samtidigt utgör de äldre flyttarna som är 65 år eller äldre en lägre andel av utflyttarna som flyttar från kommunen jämfört med inflyttarnas åldersstruktur som flyttar in till kommunen. Detta är särskilt tydligt för Norrtälje stad där personer som är 65 år eller äldre utgjorde 15 procent av inflyttarna utifrån medan åldersgruppen endast utgör 6 procent av dem som flyttar ut från kommunen.

Grisslehamn har ett avvikande mönster med hög andel äldre utflyttare och låg andel av utflyttarna som är barnfamiljer. För Grisslehamn bör det återigen påpekas att det är få flyttare, vilket som skapar viss osäkerhet kring hur generaliserbart resultatet är.

Diagram 12 Utflyttarnas åldersfördelning för tätorterna, uppdelat på utflyttare som flyttat ut från kommun respektive utflyttare som flyttat inom kommunen, åren 2015-2019.

Procent

Källa: Sweco baserat på data från SCB

I de tre diagrammen på nästa sida framgår det av nettoflyttningen att det sker en omfördelning av personer som är 80 år eller äldre från landsbygden till tätorterna. Samtidigt så är flyttnettot över kommungränsen nära noll för dessa äldre på landsbygden medan Norrtälje, och i viss mån även Rimbo, vinner flyttare i flyttningsutbytet som sker över kommungränsen.

För personer som är 65-79 år har landsbygden ett ganska stort flyttningsöverskott utifrån men tappar ännu fler flyttare i utbytet med de andra tätorterna och då i stort sett enbart till Norrtälje stad. Landsbygden lockar alltså många flyttare utifrån som är 65-79 år gamla, men tack vara omflyttningen inom kommunen har Norrtälje kommuns landsbygd totalt sett ett negativt flyttningsöverskott i denna åldersgrupp.

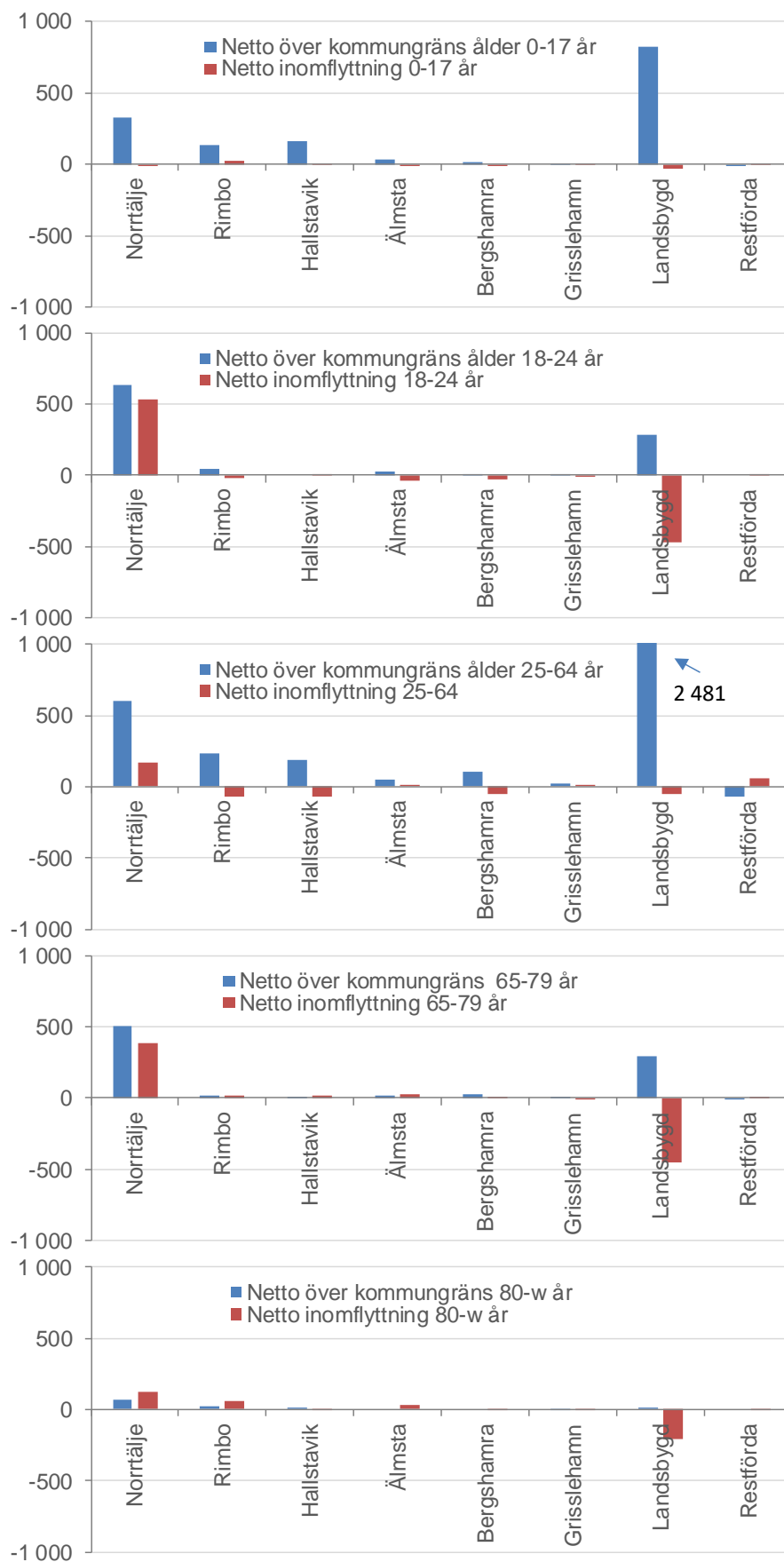
Flyttnettot för in- och utflyttningar över kommungränsen är positivt i åldersgruppen 18-24 för Norrtälje stad och landsbygden och nära noll för övriga tätorter. Precis som för åldersgruppen 64-79-åringar tappar landsbygden många flyttare till Norrtälje stad i den omflyttning som sker inom kommunen och det totala flyttnettot för landsbygden är negativt för 18-24-åringar.

För åldersgruppen 0-17 år, som får representera barnfamiljernas flyttningar, överskuggar det positiva nettot för flyttningar över kommungränsen helt de flyttnetton som genereras av omflyttningen inom kommunen. Barnfamiljer flyttar mellan tätorterna men resultatet av denna omflyttning genererar ett netto nära noll för åldersgruppen 0-17 år. Mönstret för personer i åldern 25-64 är densamma som för personer i åldern 0-17 år.

Sammantaget pekar flyttningsmönstret för de olika åldersgrupperna på att de bostäder som friställs på landsbygden när de äldre flyttar ut (eller avlider), fylls upp av hushåll

som flyttar in över kommungränsen, istället för via omflyttningen inom kommunen. Landsbygdens negativa flyttnetto för de äldre och positiva flyttnetto för barn visar på att flyttströmmarna bidrar till att antalet äldre minskar och barnfamiljerna ökar. Mer om detta kan läsas under avsnittet om generationsväxling längre bak i rapporten.

Diagram 13 Flyttnetto för flyttningar över kommungränsen respektive flyttnetto för flyttningar inom kommunen, för tätorterna, för åldersgrupperna 0-17 år, 65-79 år och 80-w år, 2015-2019.

4.1 SAMMANFATTNING

- Flyttströmmarna in och ut från Norrtälje kommun är som störst kring 20 till 35 års ålder, vilket är de åldrarna då man vanligen är som mest flyttbenägen.
- Norrtälje kommun avviker från flertalet kommuner i länet genom att även ha ett positivt flyttnetto för personer som är kring 50 års ålder eller äldre.
- Andelen barnfamiljer är större bland personer som flyttat inom kommunen jämfört med dem som flyttar in eller ut över kommungränsen.
- Omflyttningen inom kommunen är stor men för barnfamiljer blir det nära på ett nollsummespel och genererar ett mycket litet flyttnetto.
- Det generella flyttningsmönstret för kommunen är att äldre flyttar från landsbygden till tätorterna och då oftast till Norrtälje stad. Medan barnfamiljer flyttar in utifrån och då främst till landsbygden, men även till de större tätorterna.

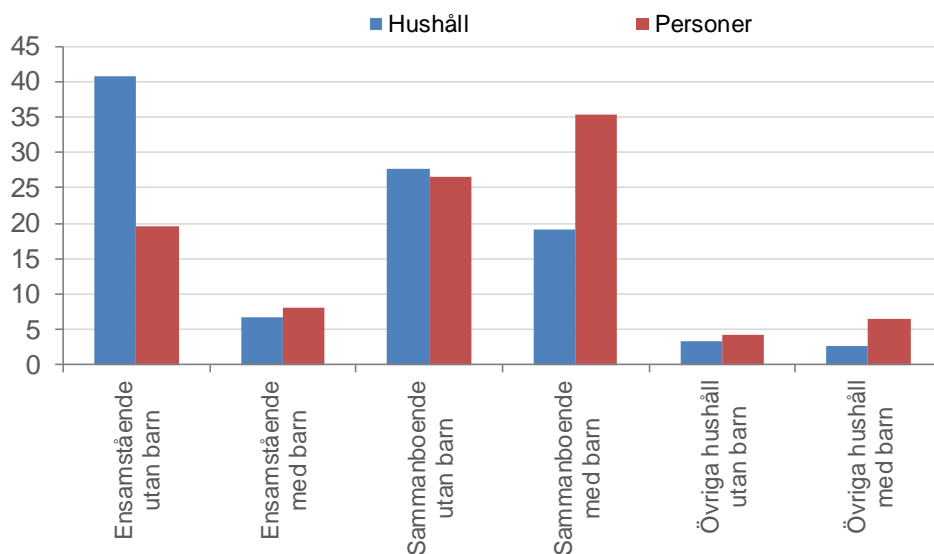
5. FLYTTARNAS HUSHÅLLSSTRUKTUR

När det gäller hushållsstrukturen är det viktigt att skilja på hur antalet hushåll fördelar sig över hushållstyper och hur antalet personer fördelar sig över hushållstyper. I diagrammet nedan visas hur kommunens hushåll respektive personer fördelade sig över hushållstyper den 31 december 2019. Kommunen hade då 62 622 invånare som ingick i 29 956 hushåll. Hushåll bestående av ensamstående utan barn utgör över 40 procent av kommunens hushåll men bara strax under 20 procent av kommunens invånare ingår i hushållstypen. För sammanboende med barn 0-24 år råder det omvända förhållandet, de utgör endast 17 procent av hushållen men 33 procent av kommunens invånare ingår i denna typ av hushåll.

Den data som de följande analyserna över hushåll och flyttningar är baserade på, utgår ifrån antalet personer och hur de fördelar sig över hushållstyper. Detta då hushåll i sig är väldigt svårt att följa när det gäller flyttningar. I samband med flytten kan till exempel ett helt nytt hushåll bildas, två hushåll slås samman, splittras eller flytta i sin helhet.

Diagram 14 Norrtälje kommuns hushålls respektive personers fördelning över hushållstyper, år 2019

Procent

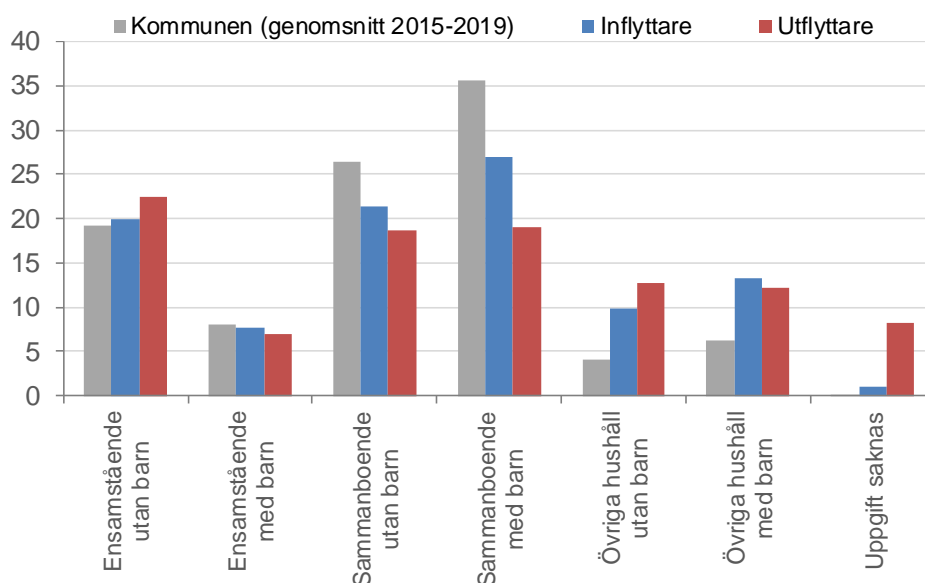
Källa: Sweco baserat på data från SCB

I diagrammet nedan visas hur in- och utflyttade personer åren 2015-2019 fördelade sig över hushållstyper vid årets slut, det året flyttningen skedde. Som jämförelse redovisas även hur kommunens befolkning i genomsnitt fördelade sig över hushållstyper åren 2015-2019. Omkring hälften av personerna som flyttat in till kommunen ingick i barnhushåll och hälften i barnlösa hushåll. Vanligaste hushållstypen att tillhöra bland dem som flyttat in till kommunen är samboende med barn, följt av samboende utan barn. Därefter ensamstående utan barn. För utflyttarna är det vanligaste att vara ensamstående utan barn efter flytten. Omkring 30 procent av dessa är 18-24 år och det är troligen många i denna grupp som flyttar ifrån föräldrahemmet. För samtliga åldersgrupper bland de ensamstående utan barn är Stockholms stad vanligast att flytta till men i åldersgruppen

18-24 sticker Uppsala ut som näst vanligaste kommun att flytta till. Jämfört med den genomsnittliga hushållsstrukturen i kommunen har både in- och utflyttarna en särskilt hög andel personer boende i övriga hushåll med och utan barn. Övriga hushåll är de hushåll där minst en person saknar relation till någon annan i hushållet. Det innebär exempelvis att flergenerationshushåll, syskonhushåll och kompisboende kategoriseras som övriga hushåll. Personer som invandrat är överrepresenterade i denna grupp. Nära 40 procent av personer som invandrat åren 2015-2019 tillhör ett övrigt hushåll, medan motsvarande andel bland inflyttarna som flyttat in ifrån annan kommun är 20 procent.

Diagram 15 In- och utflyttarna över kommungränsen fördelade över hushållstyper, åren 2015-2019, samt kommunens genomsnittliga hushållssammansättning för personer 2015-2019

Procent

Källa: Sweco baserat på data från SCB

I tabellen nedan redovisas inflyttarnas hushållstillhörighet årsskiftet före flytten till Norrtälje och vid årets slut det år man flyttade till kommunen. De inflyttare som tillhörde samma hushållstyp efter flytt som de gjorde före flytt är de gråmarkerade fälten i diagonalen. Som exempel på hur tabellen ska läsas framgår det av översta raden längst till höger att 2 701 inflyttare var ensamstående utan barn före flytt och längst till vänster att 1 237 av dem som var ensamstående utan barn före flytt var det även efter flytt. En majoritet av de personer som året före flytten till Norrtälje kommun var ensamstående utan barn, är alltså inte det längre vid slutet av året. Av dem som var ensamstående utan barn före flytt och vars hushållstyp har ändrats är det vanligast att de blivit sambo utan barn, 466 flyttare. Längst ner till vänster går det att läsa att 3 685 personer var ensamstående utan barn vid slutet av året., vilket kan jämföras med att 2 701 personer var det före flytt. Totalt var det 63 procent av inflyttarna som bytte hushållstyp det året som flytten till Norrtälje kommun skedde, 54 procent om man inte räknar med dem som invandrat och för vilka merparten hade okänd hushållstyp vid årets början. Förutom dem med okänd hushållstyp vid årets början var det vanligast att byta hushållstillhörighet i samband med flytt bland de övriga hushållen tätt följt av ensamstående med barn som är 25 år eller äldre. De övriga hushållen är ganska instabila och oftast tillfälliga av sin karaktär. Ensamstående som hade äldre hemmaboende barn före flytt har i hög utsträckning blivit ensamstående efter flytt även om vissa har blivit samboende. Stabilast har de sammanboende hushållen utan barn varit. Av dem som var samboende utan barn före flytt var drygt en tredjedel i åldersspannet 65-79 år. Alltså åldrar då hushållsställningen oftast är ganska stabil.

Tabell 4 Hushållstillhörighet vid ingången av året flytten skedde och vid utgången av året flytten skedde, bland **inflyttare** som flyttat över kommungränsen, åren 2015-2019.

Hushållstillhörighet före flytt	Hushållstillhörighet efter flytt										Totalt före flytt
	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3	Okänt	
1.1 Ensamstående utan barn	1 237	62	57	466	243	95	309	178	19	35	2 701
1.2 Ensamstående med barn 0-24 år	140	361	9	98	282	6	66	146	0	0	1 108
1.3 Ensamstående med barn 25-w år	78	0	52	31	14	6	22	17	6	0	226
2.1 Sammanboende utan barn	421	18	19	2 011	168	48	205	91	12	19	3 012
2.2 Sammanboende med barn 0-24 år	343	240	15	279	2 253	48	149	522	5	30	3 884
2.3 Sammanboende med barn 25-w år	86	0	13	132	14	71	29	9	6	0	360
3.1 Övriga hushåll utan barn	456	42	37	330	167	48	339	159	12	15	1 605
3.2 Övriga hushåll med barn 0-24 år	267	178	13	206	541	20	151	415	11	16	1 818
3.3 Övriga hushåll med barn 25-w år	27	5	15	30	12	14	22	11	10	0	146
Okänt	630	253	24	358	882	32	525	802	27	63	3 596
Totalt efter flytt	3 685	1 159	254	3 941	4 576	388	1 817	2 350	108	178	18 456

Källa: Sweco baserat på data från SCB

I tabellen nedan redovisas utflyttarnas hushållstillhörighet årsskiftet före flytten från Norrtälje och vid årets slut det år man flyttade från kommunen. Hela 67 procent av flyttarna har bytt hushållstillhörighet i samband med utflytten från Norrtälje kommun. Här ser man en tydlig effekt av flytten hemifrån och ger sig till känna genom att personer som före utflytten tillhörde hushåll med barn därefter kom att bilda ensamhushåll utan barn.

Tabell 5 Hushållstillhörighet vid ingången av året flytten skedde och vid utgången av året flytten skedde, bland **utflyttare** som flyttat över kommungränsen, åren 2015-2019.

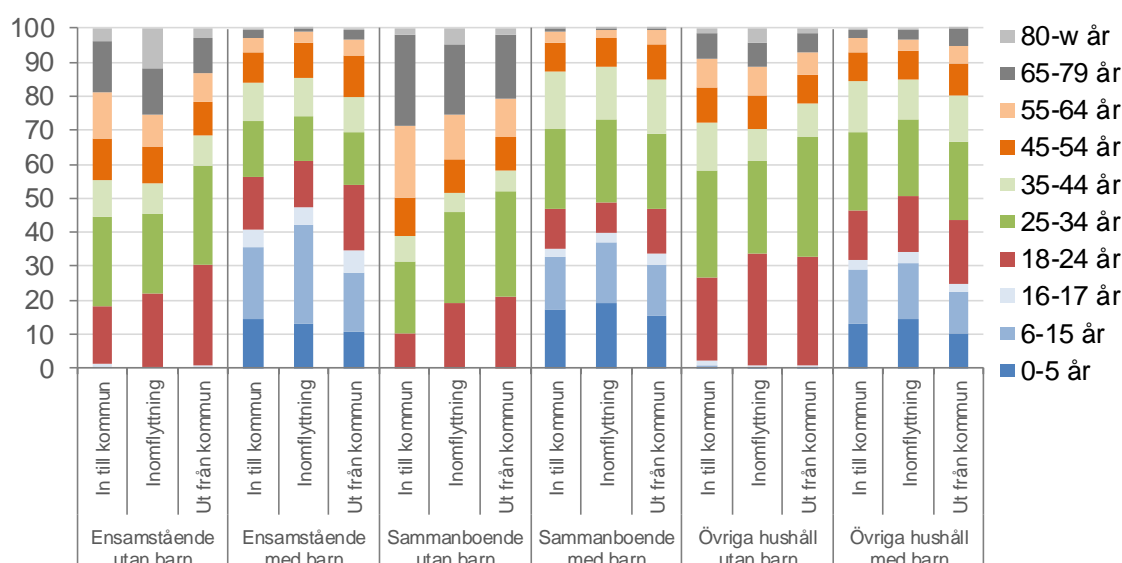
Hushållstillhörighet före flytt	Hushållstillhörighet efter flytt										Totalt före flytt
	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3	Okänt	
1.1 Ensamstående utan barn	1 057	45	53	457	178	43	378	210	23	182	2 626
1.2 Ensamstående med barn 0-24 år	176	278	7	95	202	5	107	206	6	73	1 155
1.3 Ensamstående med barn 25-w år	76	0	46	34	10	0	27	10	5	17	225
2.1 Sammanboende utan barn	262	21	29	969	99	35	214	110	8	107	1 854
2.2 Sammanboende med barn 0-24 år	534	153	15	324	1 217	27	285	368	10	219	3 152
2.3 Sammanboende med barn 25-w år	120	0	5	96	19	31	44	26	0	28	369
3.1 Övriga hushåll utan barn	283	19	14	220	80	13	293	123	6	133	1 184
3.2 Övriga hushåll med barn 0-24 år	190	125	12	121	268	0	157	264	17	182	1 336
3.3 Övriga hushåll med barn 25-w år	22	0	0	10	11	0	16	9	6	9	83
Okänt	134	42	0	48	164	0	105	133	0	97	723
Totalt efter flytt	2 854	683	181	2 374	2 248	154	1 626	1 459	81	1 047	12 707

Källa: Sweco baserat på data från SCB

I diagrammet nedan visas åldersstrukturen inom respektive hushållstyp uppdelat på om flytten skett in till kommunen, inom kommunen eller ut från kommunen. Ensamstående utan barn som flyttat ut från kommunen består till 30 procent av personer som är mellan 18 och 24 år. Bland de ensamstående utan barn som flyttar in till kommunen utgör denna åldersgrupp endast 17 procent. Ensamstående utan barn som flyttar inom kommunen har en jämförelsevis hög andel av flyttarna som är 80 år eller äldre. De ensamstående utan barn har ungefär samma åldersstruktur som sammanboende med barn, vilket tyder på att de genomsnittliga antalet barn per hushåll är färre i hushållen med en ensamstående förälder än dem samboende. Det är en hög andel äldre bland de sammanboende utan barn som flyttar in till kommunen jämfört med de övriga grupperna i diagrammet. Närapå exakt hälften av de sammanboende utan barn som flyttar in till kommunen är 55 år eller äldre varav nära 30 procent är 65 år eller äldre.

Diagram 16 Inflyttarnas åldersfördelning inom respektive hushållstyp, uppdelat på inflyttare utifrån respektive inflyttare som flyttat inom kommunen femårsperioden 2015-2019.

Procent

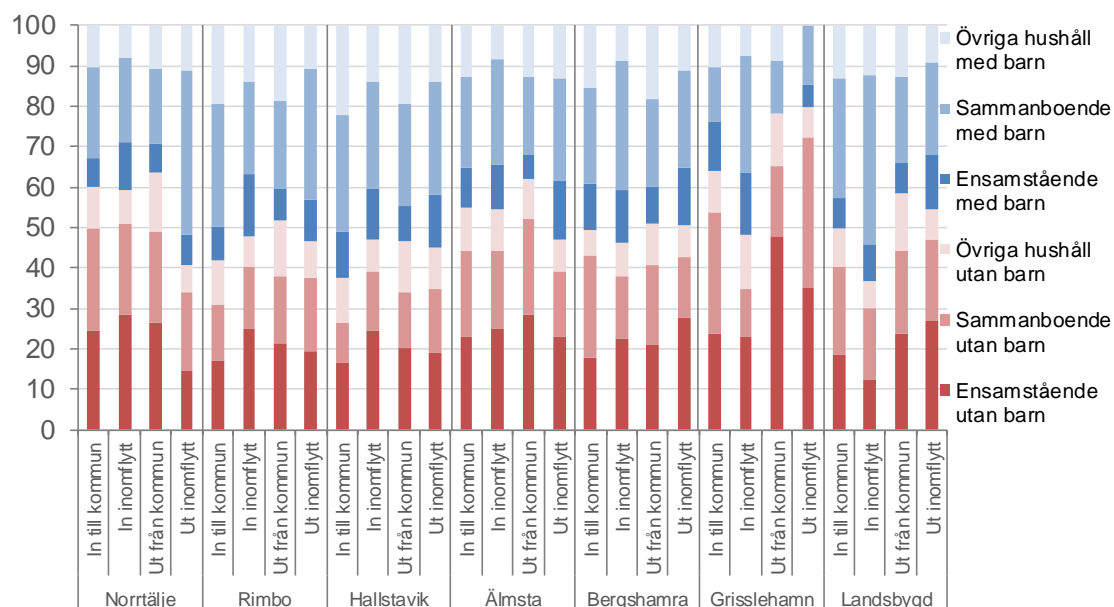

Källa: Sweco baserat på data från SCB

Omkring 60 procent av de personer som flyttar in till Norrtälje stad från en annan kommun ingår i hushåll utan barn och ungefär samma andel av dem som flyttar in från annan tätort eller landsbygd. Av de personer som flyttar ut över kommungränsen från Norrtälje stad är andelen barnlösa något högre, men vad som sticker ut är den höga andelen barnfamiljer bland utflyttarna från Norrtälje stad till andra delar av kommunen. Som tidigare visats går denna utflyttningsström främst till landsbygden. Detta återspeglas även i hushållsstrukturen bland inomflyttarna som flyttar in till landsbygden, som är mycket snarlik den för utflyttarna från Norrtälje stad. Nära var fjärde inflyttare till Norrtälje stad är ensamstående utan barn, oavsett om inflyttningen sker utifrån eller från ett annat område i den egna kommunen. Att tillhöra ett barnhushåll är vanligast bland dem som flyttat från annan kommun till Hallstavik, flyttat till landsbygden från annan del av kommun och både inflyttare och inomflyttare som bosatt sig i Rimbo.

Diagram 17 Flyttarnas hushållstruktur för tätorterna, uppdelat på flyttare över kommungränsen respektive inomflyttare, femårsperioden 2015-2019.

Procent

Källa: Sweco baserat på data från SCB

5.1 SAMMANFATTNING

- Omkring hälften av personerna som flyttat in till kommunen ingick i barnhushåll och hälften i barnlösa hushåll.
- Vanligaste hushållstypen att tillhöra bland dem som flyttat in till kommunen är samboende med barn, följt av samboende utan barn och därefter ensamstående utan barn.
- För utflyttarna är det vanligaste att vara ensamstående utan barn efter flytten.
- Norrtälje stad har en hög andel personer som tillhör barnlösa hushåll bland inflyttarna. Samma gäller för utflyttarna över kommungränsen. Men bland utflyttarna från Norrtälje stad till andra delar av kommunen är andelen personer som tillhör barnfamiljshushåll hög.
- En majoritet av personerna som flyttade in eller ut från kommunen hade en förändring i sitt hushåll det året som flytten skedde.

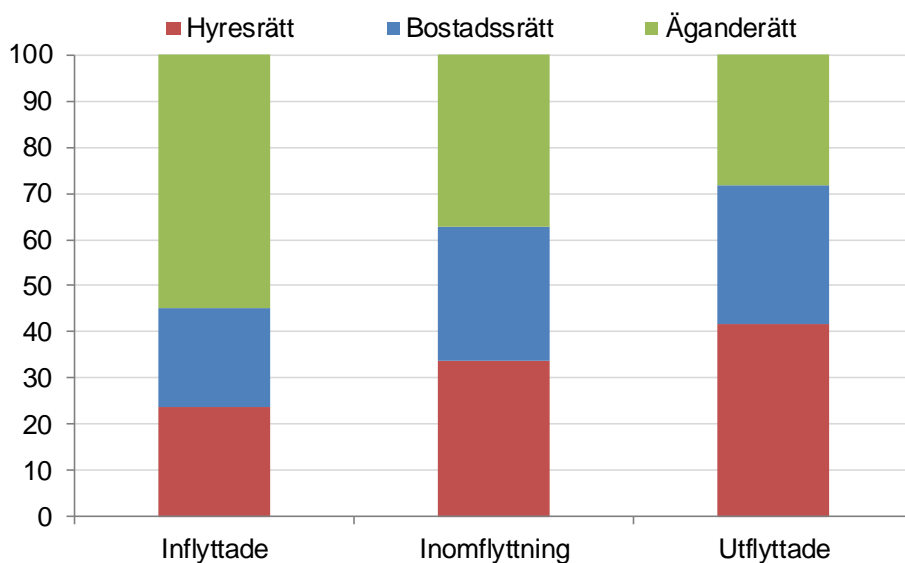
6. FLYTTARNAS BOENDE

För omkring 8 procent av inflyttarna är bostadens upplåtelseform okänd i det data-material som Statistiska centralbyrån tagit fram. Andel med okänd upplåtelseform verkar inte vara mer vanligt förekommande bland någon viss grupp av flyttare, därför redovisas inte dessa i diagrammen i detta avsnitt. I nedanstående diagram visas flyttarna fördelade efter deras bostads upplåtelseform efter flytten. Bostadsrätt och hyresrätt är till övervägande del lägenheter i flerbostadshus, även om en del småhus och radhus kan ingå här. Av kommunens hyresrätter är 13 procent småhus/parhus/radhus och 7 procent av bostadsrätterna. Äganderätt är uteslutande småhus.

I diagrammet nedan framgår det ett mycket tydligt mönster där en majoritet av inflyttarna har flyttat till en äganderätt medan det är vanligast bland utflyttarna att flytta till en bostadsrätt eller en hyresrätt. Andelen av inflyttarna som flyttat till äganderätter, 55 procent, stämmer ganska väl överens med andelen äganderätter i kommunens bostadsbestånd, 53 procent. Det är inte heller så förvånande att utflyttningen i lägre utsträckning går till småhus med tanke på att det är en lägre andel barnfamiljer bland utflyttarna. Bland inflyttarna är det ungefär samma fördelning mellan bostadsrätter och hyresrätter medan utflyttarna söker sig till hyresrätter i större utsträckning. Här är det rimligt att anta att en del av de hyresrätterna utflytten går till kan vara studentbostäder för de yngre utflyttarna, även om det inte går att utläsa ur datamaterialet. Inflyttningen av personer som flyttat inom kommunen går i lägre utsträckning till äganderätter, jämfört inflyttningen från en annan kommun. Det förklaras främst av flyttströmmarna inom kommunen där riktningen går från landsbygden till Norrtälje stad, där äganderätter utgör en lägre andel av bostadsbeståndet.

Diagram 18 Bostadens upplåtelseform efter flytt för inflyttare till kommunen, inomflyttare och utflyttare från kommunen, 2015-2019

Procent

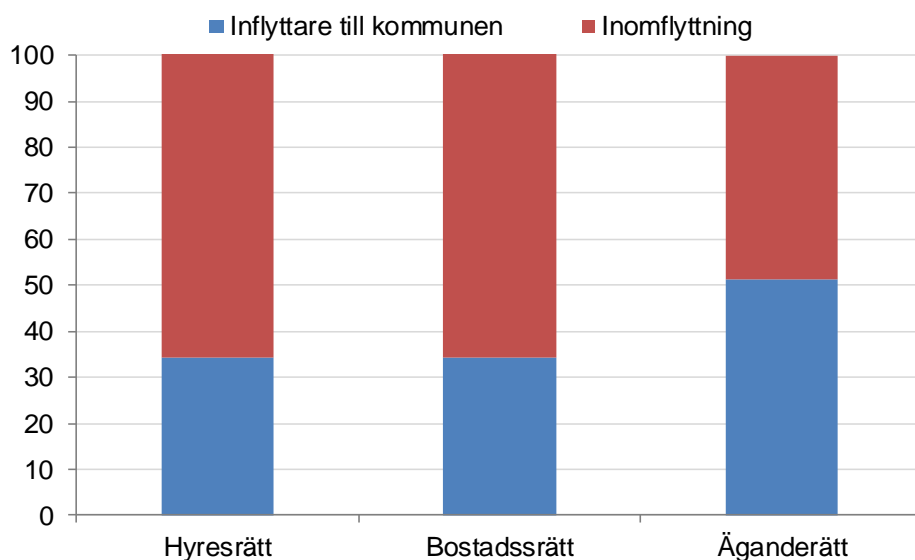

Källa: Sweco baserat på data från SCB

Som tidigare visats är omflyttningen inom kommunen större än inflyttningen som går över kommungränsen. Till hyresrätter och bostadsrätter kommer strax över 65 procent av inflyttarna från en annan bostad i kommunen. För äganderätter är det däremot strax över hälften av inflyttarna som kommer utifrån.

Diagram 19 Var inflyttarna till Norrtälje kommuns bostäder kommer ifrån uppdelat på bostadens upplåtelseform, för åren 2015-2019

Procent

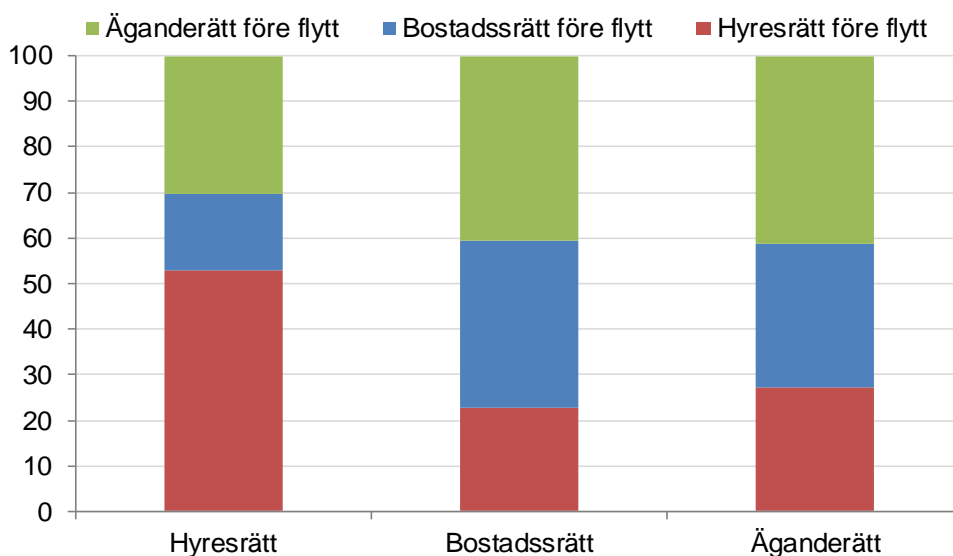

Källa: Sweco baserat på data från SCB

Av de personer som flyttade in till kommunens hyresrätter kom 53 procent från en annan hyresrätt, nära 17 procent från en bostadsrätt och 30 flyttade in till hyresrätten från en äganderätt. För både bostadsrätter och äganderätter var det drygt 40 procent som bodde i en äganderätt före flytten, men för bostadsrätterna kom en något lägre andel från hyresrätter.

Diagram 20 Inflyttare till kommunens bostäder utifrån upplåtelseformen före flytt, för åren 2015-2019

Procent

Källa: Sweco baserat på data från SCB

I diagrammet överst på nästa sida visas vilken typ av upplåtelseform som olika åldersgrupper har flyttat till och i det undre diagrammet visas åldersfördelningen bland dem som flyttat till bostadsrätt, hyresrätt respektive äganderätt. Diagrammen är ganska snarlika i sin rubricering men visar på två olika aspekter kring flyttningar efter ålder och upplåtelseform. I det övre av de två diagrammen framgår det att omkring 75 procent av personer i åldersgruppen 80 år eller äldre som flyttar inkom kommunen bosätter sig i en hyresrätt. I det undre diagrammet av de två nedan framgår det å andra sidan att av dem som flyttat inom kommunen och bosatt sig i en hyresrätt utgör personer som är 80 år eller äldre mindre än 10 procent. Äldre som flyttar inom kommunen väljer alltså oftast att bosätta sig i en hyresrätt men ändå utgör de äldre en bråkdel av hyresrätternas inflyttare. Det beror på personer som är 80 år eller äldre inte är en så flyttbenägen grupp och därmed få i antal jämfört med de yngre flyttarna.

Inflyttarna som är 80 år eller äldre och som har flyttat in utifrån har en helt annan fördelning över upplåtelseformer än deras jämnåriga som flyttat inom kommunen. Omkring 40 procent av dessa äldre inflyttare har valt att bosätta sig i en bostadsrätt och resterande är jämnt fördelade mellan hyresrätter och äganderätter.

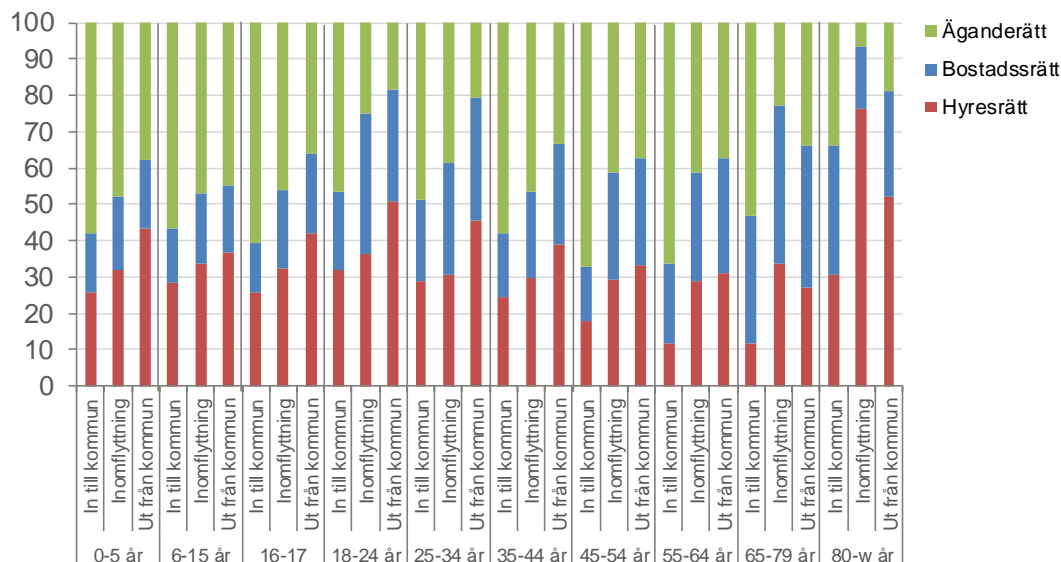
Bland inflyttarna som kommer utifrån är det vanligast att flytta till äganderätt kring 45-65 års ålder samt bland barn 0-17 år. Av inflyttare utifrån som är i åldern 45-79 år är det endast omkring 10 procent som flyttar till en hyresrätt.

I det nedre av diagrammen på nästa sida framgår det att av inflyttarna till hyresrätt som kommer utifrån är 67 procent 34 år eller yngre. Bland inomflyttarna som bosatt sig i en hyresrätt är andelen äldre något högre främst beroende på en högre andel inflyttade personer som är 80 år eller äldre. Bostadsrätterna har lägst andel barn bland inflyttarna. Här är istället andelen äldre jämförelsevis hög bland inflyttarna. Bland inflyttarna utifrån som bosatt sig i en bostadsrätt är omkring var tredje inflyttare är 55 år eller äldre. Bland

inflyttarna till äganderätter är andelen i åldern 18-24 år förhållandevis låg. Bland inflyttarna till äganderätter som flyttat inom kommunen utgör barn i åldern 0-17 högst en hög ande, medan inflyttarna utifrån har äldre åldersstruktur bland inflyttarna.

Diagram 21 Inflyttarna i olika åldersgrupper fördelade efter bostadens upplåtelseform, uppdelat på inflyttare från annan kommun respektive inflyttare som flyttat inom kommunen femårsperioden 2015-2019.

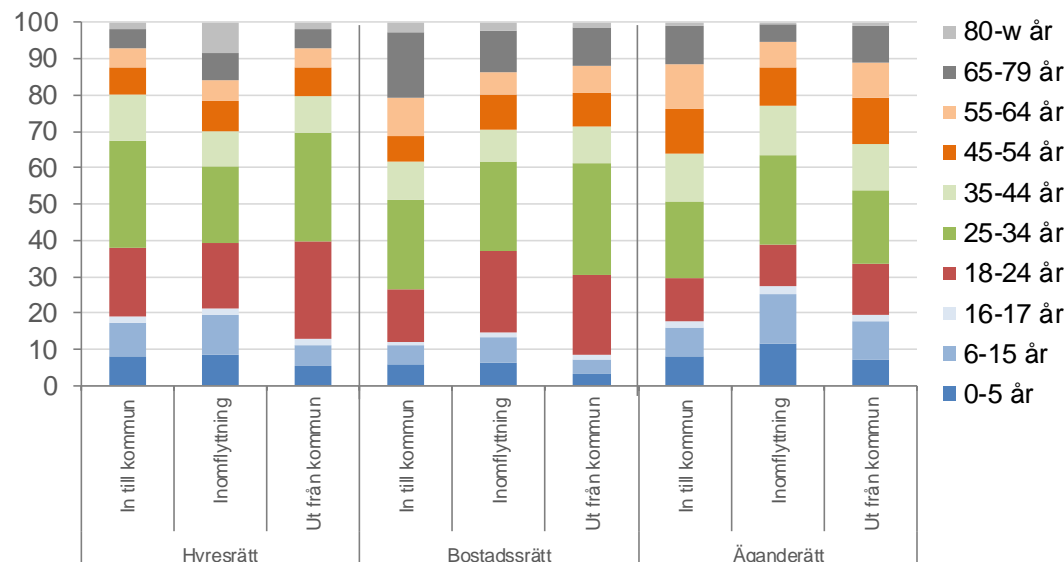
Procent

Källa: Sweco baserat på data från SCB

Diagram 22 Inflyttarna i olika upplåtelseformer fördelade efter inflyttarnas ålder, uppdelat på inflyttare från annan kommun respektive inflyttare som flyttat inom kommunen femårsperioden 2015-2019.

Procent

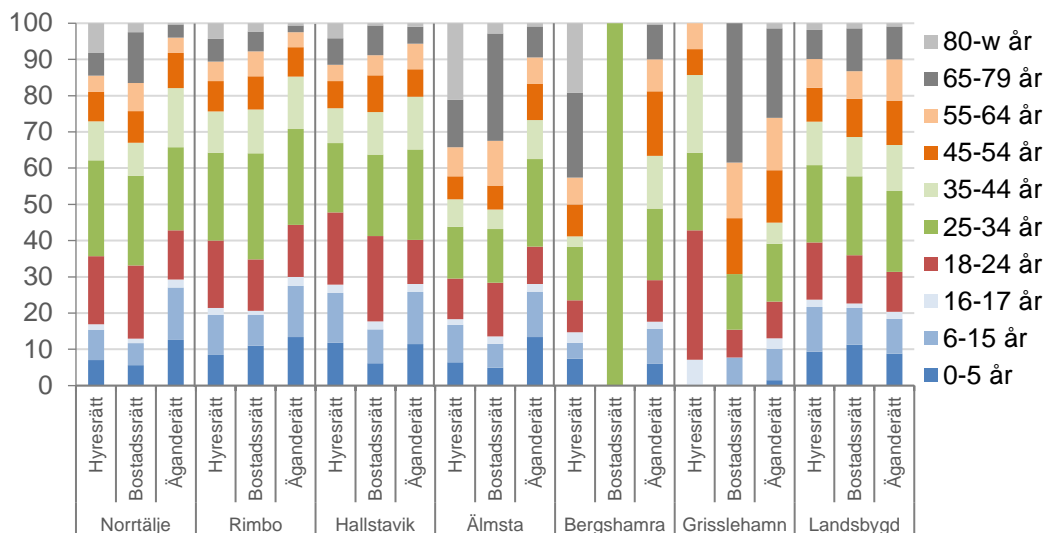
Källa: Sweco baserat på data från SCB

I diagrammet på nästa sida framgår det att andelen barn är betydligt högre bland inflyttare till äganderätter i Norrtälje stad och de större tätorterna, medan andelen äldre är högre bland inflyttarna till de mindre tätorterna och landsbygden. Älmsta har en hög andel äldre bland inflyttarna till hyresrätter och bostadsrätter, men ändå är andelen barn

på ungefär samma nivå som i Norrtälje stad. Det är alltså antingen äldre eller barnfamiljer som flyttar till lägenheter i Älmsta och få unga vuxna utan barn. Grisslehamn hade få inflyttare till hyresrätter och bostadsrätter och Bergshamra hade ännu färre inflyttare till bostadsrätter.

Diagram 23 Inflyttarnas åldersstruktur efter tätort och upplåtelseform, femårsperioden 2015-2019.

Procent

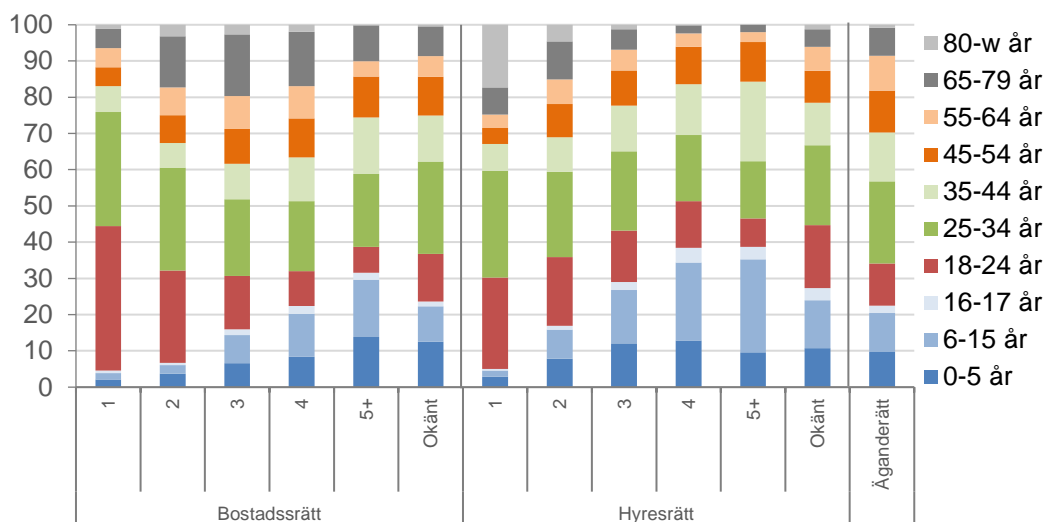

Källa: Sweco baserat på data från SCB

I diagrammet nedan framgår det att det finns ett mycket starkt samband mellan bostadens storlek och ålderssammansättningen bland inflyttarna. Ju större bostad desto högre andel barn och lägre andel 18-24-åringar. Den högra andelen som är 80 år eller äldre bland inflyttarna till hyresrätterna om ett rum kan bero på att äldreboenden döljer sig i denna bostadstyp. Personer som är 65 år eller äldre utgör en ganska hög andel av inflyttarna till bostadsrätter med två till fyra rum.

Diagram 24 Inflyttarna i olika upplåtelseformer och bostadsstorlekar fördelade efter inflyttarnas ålder, femårsperioden 2015-2019.

Procent

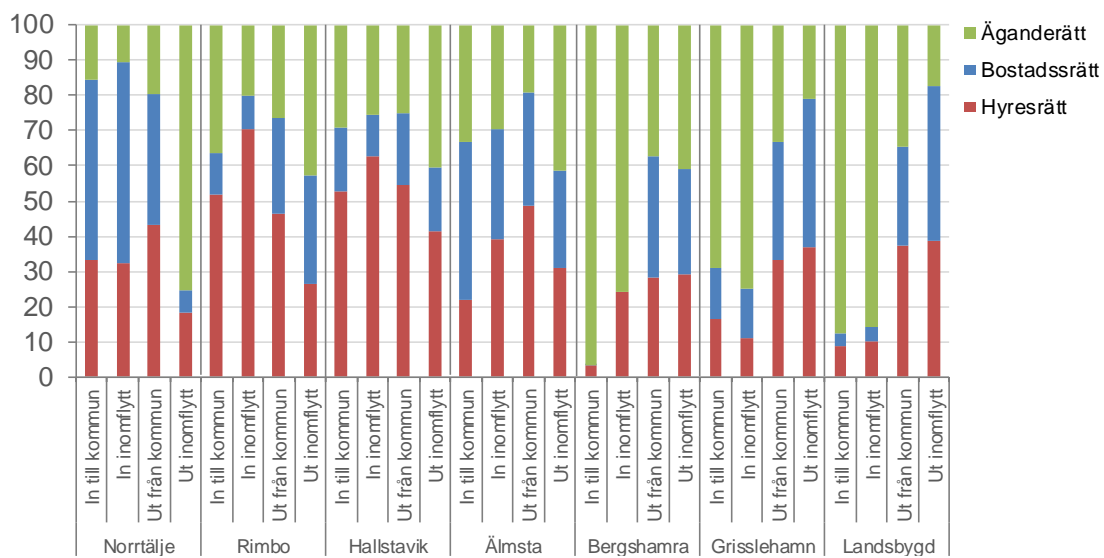
Källa: Sweco baserat på data från SCB

Vilken typ av bostad som inflyttarna flyttat till bestäms till stor del av den bebyggelsestruktur som finns i tätorterna. Omkring 85 procent av dem som flyttat till Norrtälje stad har bosatt sig i hyresrätt eller bostadsrätt, medan ännu högre andel av dem som flyttat till landsbygden har bosatt sig i äganderätter. Liksom redan konstaterats är det generellt en lägre andel av inomflyttarna som bosatt sig i äganderätter jämfört med dem som flyttat in utifrån. Omkring var tredje person som flyttar ut över kommungränsen från Norrtälje kommuns landsbygd bosätter sig i en äganderätt, medan en av sex som flyttar ut från landsbygden till någon av tätorterna bosätter sig i en äganderätt.

Det är ungefär lika vanligt att flytta till en bostadsrätt som till en hyresrätt bland dem som flyttar från landsbygden till någon av tätorterna. Som tidigare visat är det många äldre som flyttar från landsbygden till en av kommunens tätorter och en hög andel av de äldre inomflyttarna bosätter sig i hyresrätter. Bland dem som flyttar ut från landsbygden över kommungränsen är det något vanligare att flytten går till en bostadsrätt än en hyresrätt. I Rimbo och Hallstavik är det en hög andel inflyttare till hyresrätter. Även bland utflyttarna från Rimbo och Hallstavik är det också en ganska hög andel som flyttar till hyresrätter.

Diagram 25 Inflyttarnas efter bostadens upplåtelseform för tätorterna, uppdelat på inflyttare från annan kommun respektive inflyttare som flyttat inom kommunen femårsperioden 2015-2019.

Procent

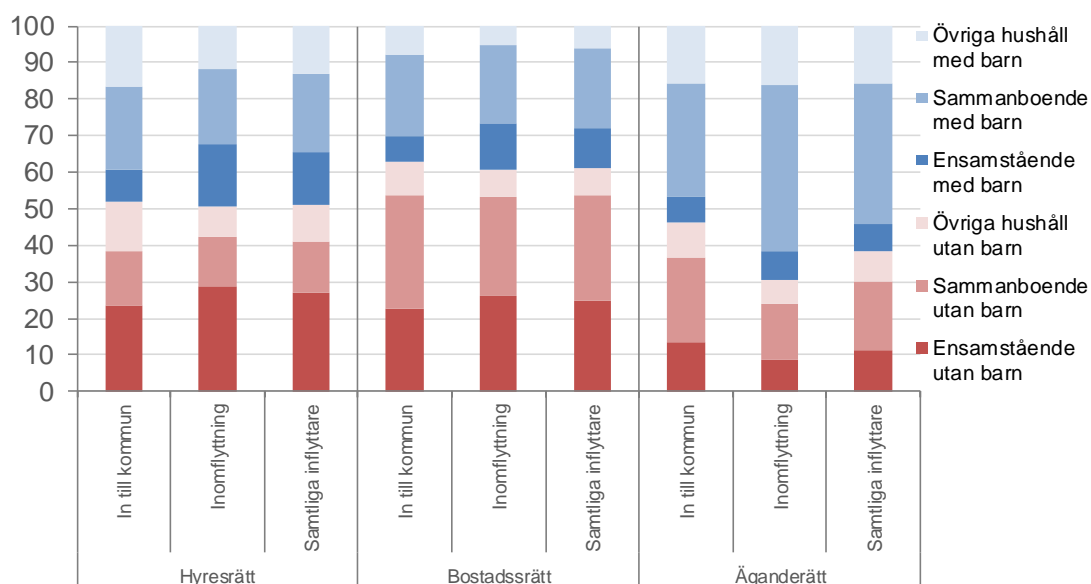

Källa: Sweco baserat på data från SCB

Lägst andel personer tillhörande barnhushåll återfinns bland inflyttarna till bostadsrätterna och högst andel bland inflyttarna till äganderätterna. Äganderätternas något högre andel sammanboende utan barn bland dem som flyttat in till kommunen förklaras av den högre andel äldre som flyttar in till kommunens landsbygd. Bland de personer som flyttar inom kommunen är det som tidigare nämnts en högre andel barnfamiljer.

Diagram 26 Inflyttarna i olika upplåtelseformer fördelade efter hushållstyp, femårsperioden 2015-2019.

Procent

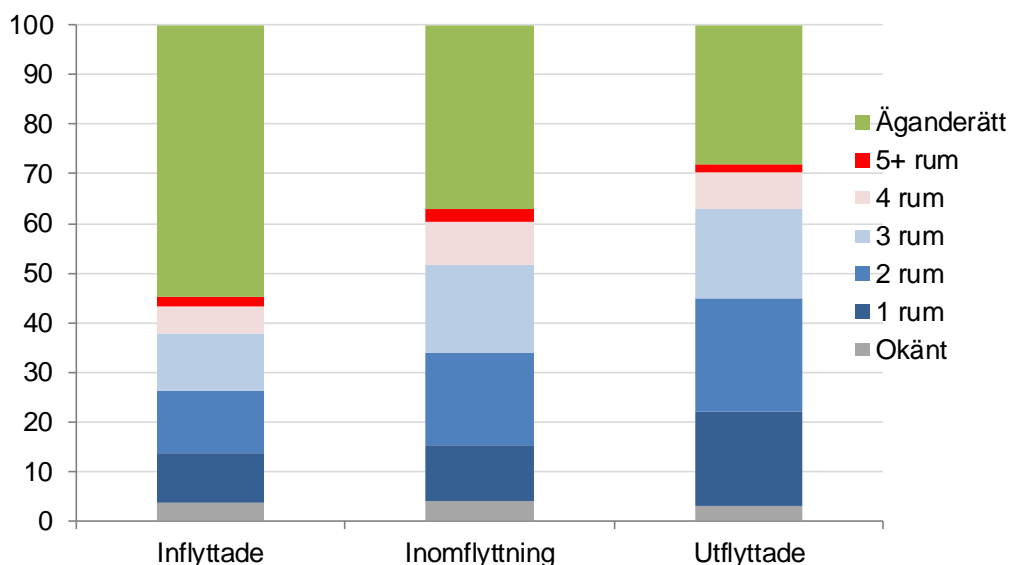
Källa: Sweco baserat på data från SCB

I diagrammet nedan visas flyttarna efter bostadens storlek mätt i antal rum. För äganderätter finns inga uppgifter när det gäller bostadens storlek i lägenhetsregistret där dessa uppgifter är hämtade ifrån. Men generellt är äganderätter ganska stora bostäder även om det finns undantag som till exempel mindre fritidshus som gått över till att fungera som permanentboende.

Över 60 procent av personerna som flyttar in till kommunen har bosatt sig i en äganderätt eller i en bostad som har 4 rum eller fler. Bland de personer som flyttat ut från kommunen är motsvarande andel strax under 40 procent. Av personer som flyttat inom kommunen har en högre andel flyttat in i lägenheter om 1 eller 2 rum jämfört med dem som flyttat in till kommunen.

Diagram 27 Inflyttare till kommunen, inomflyttare och utflyttare från kommunen fördelade över bostadens storlek efter flytten, femårsperioden 2015-2019.

Procent

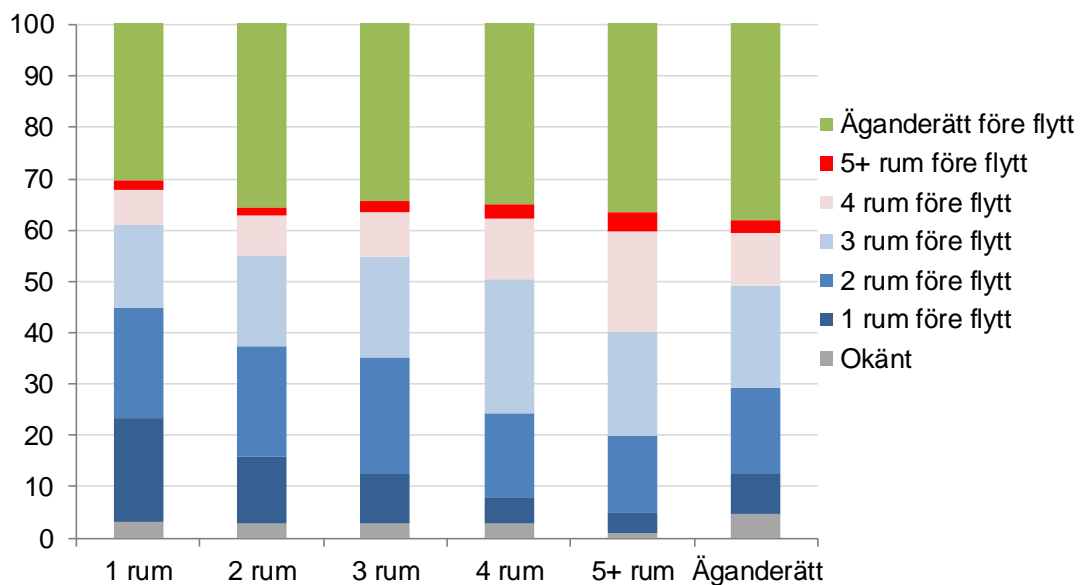
Källa: Sweco baserat på data från SCB

I diagrammet visas inflyttningen till kommunens bostäder uppdelade efter bostadens rumsantal. För bostäderna där det finns uppgifter om antalet rum framgår en tydlig stegvis bostadskarriär. Till bostäder om tre rum är det vanligt att inflyttaren kommer ifrån en bostad med två rum. Till en bostad med fyra rum är det vanligt att inflyttaren kommer ifrån bostad med tre rum, etcetera. Ju större bostad desto ovanligare är det att en person flyttar in direkt från en enrummare eller tvårummare.

Äganderätterna avviker från detta tydliga mönster då var fjärde inflyttare kommer från en enrummare eller tvårummare. Omkring 25 procent av inflyttarna från enrumsbostäder till äganderätterna är i åldern 18-24 år. Det är inte otänkbart att den del av dessa kan vara unga vuxna som tillfälligt skriver sig i föräldrahemmet efter avslutade studier. Detta då omkring två tredjedelar av dessa unga som flyttar till äganderätter ingår i hushåll med barn och det är ganska ovanligt att vara förälder i åldern 18-24 år

Diagram 28 Inflyttare till kommunens bostäder av olika storlek uppdelat på vilken bostadsstorlek som flyttare kom ifrån, femårsperioden 2015-2019.

Procent

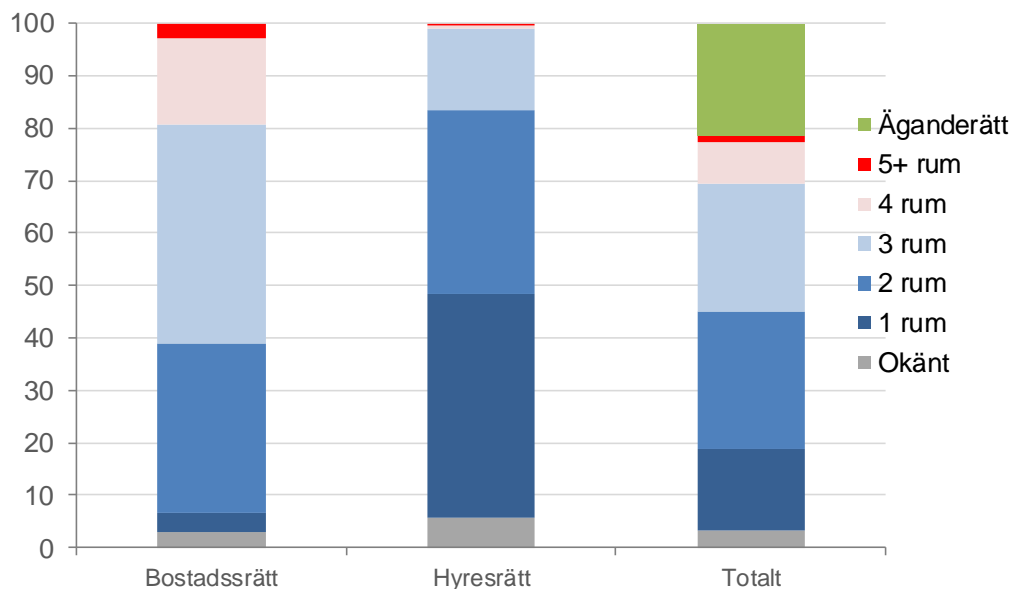
Källa: Sweco baserat på data från SCB

I diagrammet nedan framgår det att av personer som är 65 år eller äldre och flyttar ut från äganderätt till en annan bostad inom kommunens gränser, är det omkring var fjärde som även efter flytten är bosatt i en äganderätt. Av dessa äldre som lämnar en äganderätt för att flytta till bostadsrätt i kommunen är det 65 procent som flyttat till en bostad som har tre rum eller fler medan det bland dem som flyttat till hyresrätt är omkring 77 procent som flyttat till en etta eller tvåa.

Det är ungefär lika vanligt bland ensamstående och sammanboende äldre att flytta till en äganderätt, men det finns tydliga skillnader bland de äldre som flyttar till lägenheter. Bland ensamstående är det ungefär lika vanligt att flytta till hyresrätt som bostadsrätt medan när 80 procent av de samboende flyttar till bostadsrätt. Bland ensamstående som flyttar till en hyresrätt eller bostadsrätt är det vanligast att flytta till en tvårummare och bland sammanboende är trerummare den vanligaste bostadsstorleken.

Diagram 29 Personer som är 65 år eller äldre och har flyttat ut från en äganderätt till en annan bostad i kommunen, fördelat över bostadens storlek, femårsperioden 2015-2019.

Procent

Källa: Sweco baserat på data från SCB

6.1 FRITIDSHUS

Definitionen av vad som är ett fritidshus utgår ifrån Statistiska centralbyråns definition.⁷ För inflyttarna har den fastighet som personen bodde i den 31 december matchats mot fastighetsregistret för 1 januari samma år för att se om fastigheten då var klassad som ett fritidshus. Om så var fallet anses personen ha flyttat in i ett före detta fritidshus. Enligt denna definition fanns det drygt 26 000 fritidshus i Norrtälje kommun år 2019 vilket är nära dubbelt så många som i den kommun i länet som har näst flest fritidshus (Värmdö kommun).⁸

För Norrtälje kommun är det en ganska stor andel av inflyttarna som enligt denna definition flyttat in i fritidshus. Hela 15 procent personerna som flyttat in till kommunen och 8 procent av de som flyttat inom kommunen. Det bör dock hållas i åtanke att fritidshusbeståndet inte är statiskt utan förändras från år till år beroende på var personer folkbokför sig. En småhusfastighet kan således vara fritidshus ett år och sedan bli permanentbostad och sedan bli fritidshus igen beroende på folkbokföringen. Som exempel kan nämnas att hela 16 procent av de personer som flyttade till ett fritidshus i Norrtälje 2016 hade flyttat från detta 2017, räknar man antal fastigheter så blir det 20 procent. Många av dessa blev då klassade som fritidshus igen beroende på folkbokföringen. Ser man till antalet bostäder klassade som fritidshus i kommunen har detta antal legat på ungefär samma nivå åren 2015-2017 för att därefter öka något 2018 till följd av en mindre ändring i definition av fritidshus.

Tabell 6 Antal och andel inflyttare som bosatt sig i en fastighet som var klassad som fritidshus vid årets början, för åren 2015-2019.

	Inflyttade	Flyttare inom kommunen	Utflyttade	Totalt
Flyttat in i fritidshus	2 797	1 963	551	5 311
Flyttat in i annan bostadstyp	15 672	23 031	12 184	50 887
Totalt	18 469	24 994	12 735	56 198
Andel som flyttat in i fritidshus	15%	8%	4%	9%

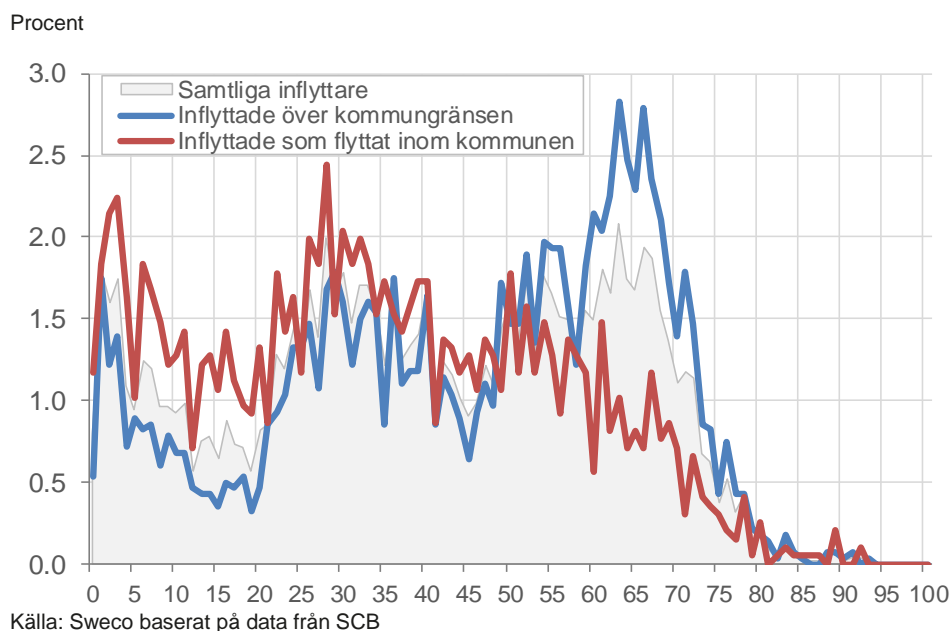
Nära 60 procent av personerna som flyttat in i fritidshus har flyttat in till kommunen utifrån medan drygt 40 procent har flyttat in från en annan bostad i kommunen. I diagrammet nedan visas åldersfördelningen bland inflyttarna till fritidshus. Drygt 40 procent av

⁷ Antal fritidshus är beräknade utifrån Fastighetstaxeringsregistret (FTR) och tidpunkten avser den 1 januari respektive år. Fritidshus definieras som värderingsenheter/taxeringsenheter som saknar folkbokförd befolkning och är taxerade som Lantbruksenhet, bebyggd (typkod 120), Småhusenhet, bebyggd (typkod 220), Småhusenhet, småhus på ofri grund (typkod 225) eller Småhusenhet, byggnadsvärde under 50 000 kr (typkod 213). Bara fritidshus som ägs av fysiska personer (inklusive utländska personer utan svenskt personnummer) eller dödsbon ingår. För lantbruksenheter krävs också att lantbruket ej är aktivt samt att det finns en bostadsbyggnad på taxeringsenheten, vilket gäller både före och efter Fr.o.m. 2018 räknas även värderingsenheter/taxeringsenheter som saknar folkbokförd befolkning och är taxerade som Lantbruksenhet, bostadsbyggnadsvärde under 50 000 kronor (typkod 113) som fritidshus. Fr.o.m. 2018 räknas endast de med lantbruksrelaterade näringslivskoder som aktiva lantbruk vilket innebär att färre lantbruksenheter utesluts. Ändringarna som gjorts fr.o.m. 2018 innebär att antalet fritidshus ökat med ca 24 000 i riket.

⁸ Statistikdatabasen, Statistiska centralbyrån.

dem som flyttat in till fritidshus utifrån är 60 år eller äldre medan denna åldersgrupp utgör mindre än 15 procent bland de som flyttat inom kommunen. Bland fritidshusens inflyttare som korsar kommungränsen ingår drygt 35 procent i ett barnfamiljshushåll medan motsvarande andel bland dem som flyttat inom kommunen är omkring 60 procent.

Diagram 30 Inflyttare i bostad som var klassad som fritidshus vid årets början efter ålder, för åren 2015-2019.

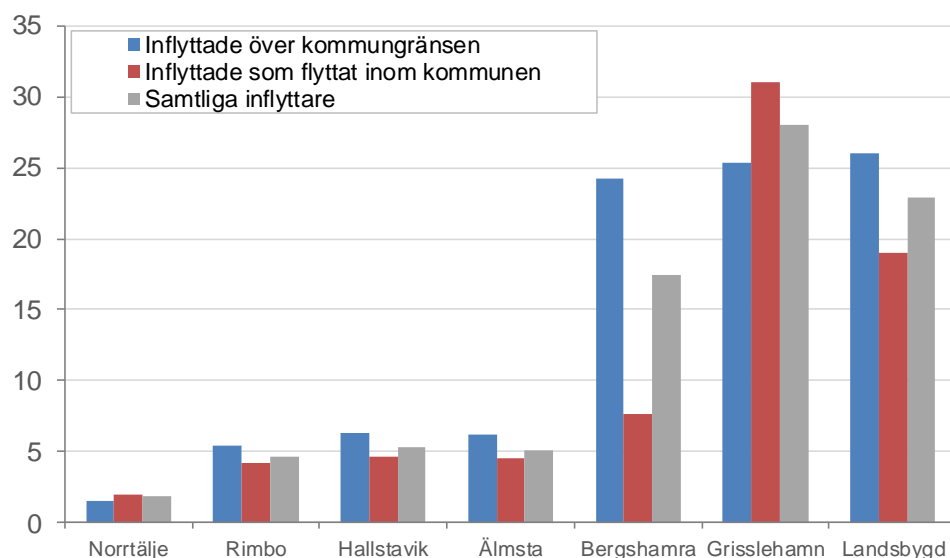

Av de nära 4 800 personerna som hade bosatt sig i en bostad klassad som fritidshus i Norrtälje kommun under åren 2015-2019 var det 80 procent som hade flyttat till kommunens landsbygd.

I diagrammet nedan visas andelen av tätorternas och landsbygdens inflyttare som flyttat in i en bostad som var klassad som fritidshus vid början av det året inflyttningen skedde. Av samtliga inflyttare till kommunens landsbygd utgjorde de personer som flyttat till ett fritidshus 23 procent. Andelen var något högre bland dem som flyttat in till landsbygden över kommungränsen än bland dem som flyttat inom kommunen. Av inflyttarna till de större tätorterna var andelen som flyttat in till ett fritidshus låg medan den var hög bland inflyttarna till de mindre tätorterna Bergshamra och Grisslehamn.

Diagram 31 Andel av inflyttarna som flyttat in i bostad som var klassad som fritidshus vid årets början, för åren 2015-2019.

Procent

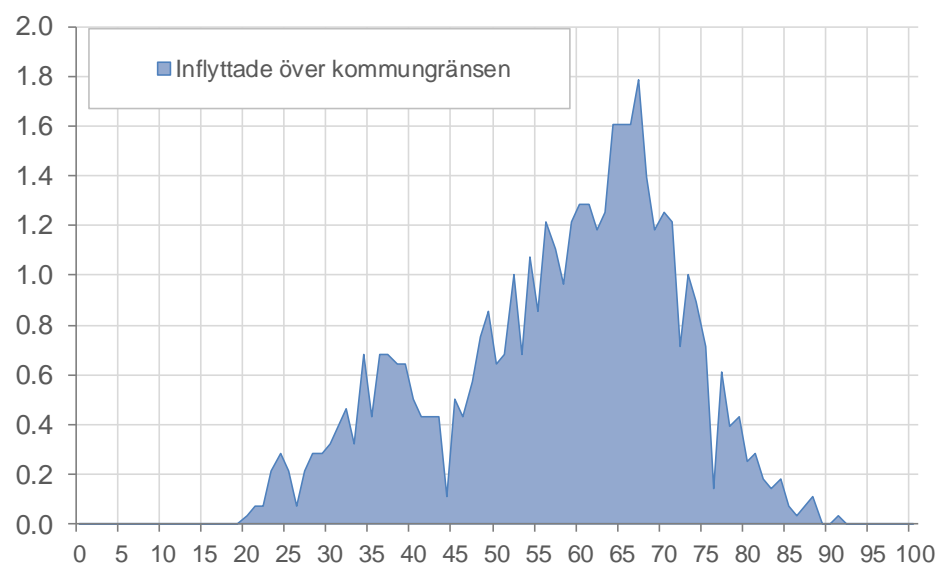

Källa: Sweco baserat på data från SCB

Av de 18 469 personer som flyttat in till kommunen utifrån äger 1 243 personer ett fritidshus. Här avses ett hus som fortfarande är klassat som fritidshus, det vill säga som varken de själva eller någon annan bor i. Uppgifterna utgår ifrån ägarskap och inte vem som har tillgång till fritidshuset. Därav att till exempel barn inte finns med i diagrammet nedan över ägarnas åldersstruktur. Men utifrån ägarnas hushållstillhörighet kan man se att drygt 70 procent av de inflyttare som äger ett fritidshus ingår i hushåll utan barn och då vanligen sammanboende utan barn.

Diagram 32 Åldersfördelningen bland inflyttare till kommunen som äger ett fritidshus, för åren 2015-2019.

Procent

Källa: Sweco baserat på data från SCB

I datamaterialet har det varit möjligt att utläsa i vilken kommun som inflyttarnas fritidshus ligger. Denna uppgift i kombination uppgifter beräknade i GIS över avstånd mellan rikets kommuners geografiska mittpunkt, har det varit möjligt att göra en grov uppskattning kring om flytten till Norrtälje kommun innebar att flyttarna kom närmare sitt fritidshus eller ej. För 864 av de 1 143 inflyttarna till kommunen som ägde ett fritidshus innebar flytten att man kom närmare sitt fritidshus. Samtidigt var det 354 som fick ett längre avstånd till sitt fritidshus efter flytten. För 25 fritidshusägare saknades uppgifter om avstånd då dessa personer har invandrat men även dessa torde ha fått ett kortare avstånd till sitt fritidshus. Av inflyttarna var det hela 719 personer vars fritidshus är i Norrtälje kommun.

Tar man bort inflyttarna som har sitt fritidshus i Norrtälje kommun återstår endast 145 personer som fick kortare avstånd och 354 fick längre. Att flytta närmare sitt fritidshus verkar alltså ha varit en drivkraft för många av de inflyttade som äger ett fritidshus i kommunen. Men om fritidshuset inte ligger just i Norrtälje kommun har avståndet till fritidshuset inte verkat påverka valet av bostadskommun.

6.2 SAMMANFATTNING

- Över hälften av inflyttarna har flyttat till en äganderätt medan det är vanligast bland utflyttarna att flytta till en bostadsrätt eller en hyresrätt.
- Inflyttarnas fördelning över bostadstyper återspeglar främst hur bostadsbeståndet ser ut i kommunen.
- Till hyresrätter och bostadsrätter kommer över 65 procent av inflyttarna från en annan bostad i kommunen. För äganderätter är det däremot strax över hälften av inflyttarna som kommer utifrån.
- Äldre personer som flyttar in till kommunen utifrån bosätter sig främst i äganderätter medan de äldre som flyttar inom kommunen främst bosätter sig i en lägenhet.
- Andelen barn är lägst bland inflyttarna till bostadsrätter. Av de personer som flyttar över kommungränsen är andelen barn ungefär lika hög bland hyresrätter och äganderätter, medan högst andel barn återfinns bland inflyttare till äganderätter som flyttat inom kommunen.
- Det är en högre andel äldre bland inflyttarna till äganderätter jämfört med äganderätter i de större tätorterna där andelen barn är högre.
- För hyresrätter och bostadsrätter är andelen barn högre ju större bostaden är.
- Vilken typ av bostad som inflyttarna flyttat till bestäms till stor del av den bebyggelsestruktur som finns i tätorterna. Omkring 85 procent av dem som flyttat till Norrtälje stad har bosatt sig i hyresrätt eller bostadsrätt och ungefär lika hög andel av dem som flyttat till landsbygden har bosatt sig i äganderätter.
- Över 60 procent av personerna som flyttar in till kommunen har bosatt sig i en äganderätt eller i en bostad som har 4 rum eller fler. Bland de personer som flyttat ut från kommunen är motsvarande andel strax under 40 procent.
- Av personer som flyttat inom kommunen har en högre andel flyttat in i lägenheter om 1 eller 2 rum jämfört med dem som flyttat in till kommunen.
- För bostäderna där det finns uppgifter om antalet rum framgår en tydlig stegvis bostadskarriär. Ju större bostad desto ovanligare är det att en person flyttar in direkt från en enrummare eller tvårummare.
- Personer som är 65 år eller äldre som lämnar en äganderätt för att flytta till bostadsrätt i kommunen bosätter sig vanligen i bostäder om tre eller fler rum, medan äldre som flyttar till hyresrätter bosätter sig i bostäder om ett eller två rum.
- Norrtälje kommun har överlägset flest fritidshus i länet. Enligt statistiska centralbyråns definition fanns det drygt 26 000 fritidshus i Norrtälje kommun år 2019.
- Omkring 15 procent av de personer som flyttat in till Norrtälje de senaste fem åren har bosatt sig i ett fritidshus. Men det är även vanligt att huset går över till att klassas som fritidshus när det inte längre har någon folkbokförd person i bostaden och därför minskar inte antalet fritidshus i kommunen.
- Personer som flyttat in i kommunen och äger ett fritidshus (som de ej flyttat in i) har som regel fått närmare till sitt fritidshus efter flytten. Men om man bortser ifrån de personer vars fritidshus ligger i Norrtälje kommun är det inte så att fritidshusägarna kommit närmare sitt fritidshus efter flytten.

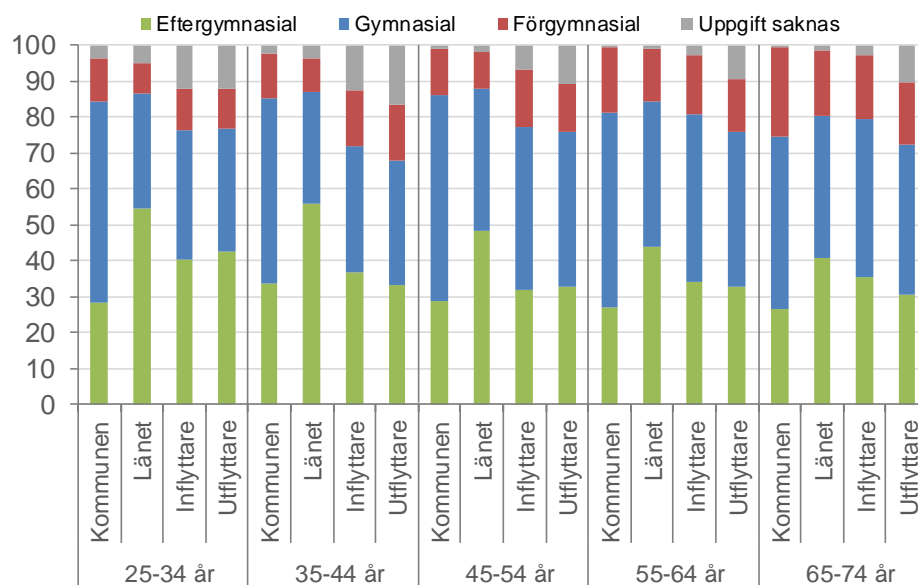
7. FLYTTARNAS UTBILDNING

Andelen med eftergymnasial utbildningsnivå är lägre i Norrtälje kommun jämfört med genomsnittet för länet. Både inflyttarna och utflyttarna över kommungränsen har en högre andel högskoleutbildade än den genomsnittliga i kommunen, men en lägre andel jämfört med länet.

Personer som flyttar in till kommunen har ungefär samma andel med eftergymnasial utbildning som bland utflyttarna. Där utflyttarna tycks ha en lägre andel med eftergymnasial utbildning är även gruppen som saknar uppgift om utbildningsnivå stor. Det är alltså svårt att veta om det verkligen finns några skillnader. Gruppen som saknar uppgift om utbildningsnivå är generellt högre för flyttare. En del av förklaringen kan vara att det här finns en högre andel personer som nyligen invandrat. Bland dem som nyligen invandrat är andelen som saknar uppgift om utbildning betydligt högre än bland övriga grupper.⁹ Att utflyttarna har en högre andel med uppgift saknas än bland inflyttarna förklaras främst av att utbildningen mäts i slutet av året och de personer som har utvandrat finns därmed inte med i utbildningsregistret som Statistiska centralbyrån gjort matchningarna mot.

Diagram 33 Utbildningsnivå i kommunen, länet samt för inflyttare och utflyttare över kommungränsen, för åren 2015-2019.

Procent

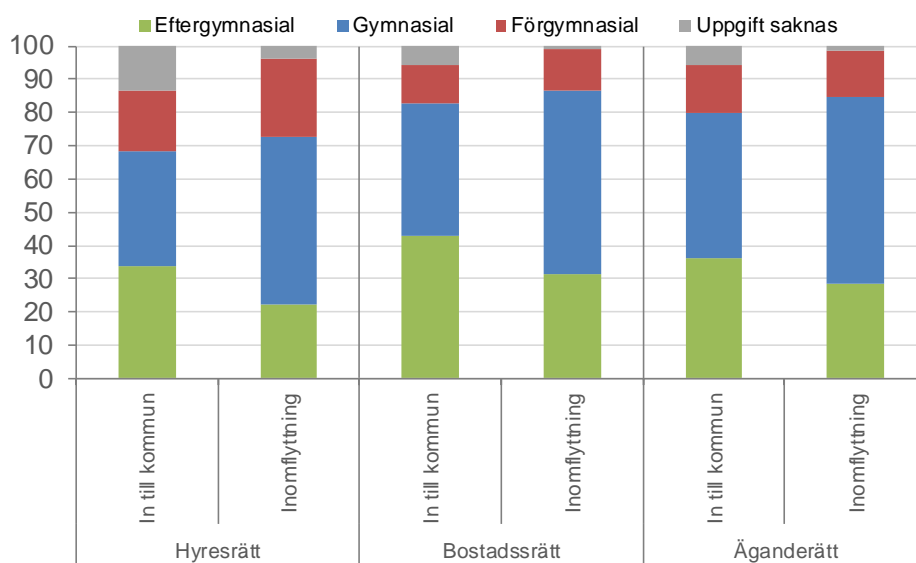
Källa: Sweco baserat på data från SCB

⁹ Utrikes föddas utbildningsbakgrund 2017, Statistiska centralbyrån 2017

Generellt är utbildningsnivån lägre bland personer som flyttar in från annan bostad i kommunen än bland personer som flyttar in över kommungränsen. Andelen inflyttare med förgymnasial utbildningsnivå är högst bland personer som flyttar till och från hyresrätter. Särskilt hög är andelen med förgymnasial utbildning bland dem som flyttat in i en hyresrätt från en annan bostad i kommunen. Bland dessa flyttare har nära var fjärde person förgymnasial utbildning. Högst andel personer med eftergymnasial utbildning återfinns bland dem som flyttar in över kommungränsen till en bostadsrätt. Nära 45 procent av dessa flyttare har eftergymnasial utbildning.

Diagram 34 Utbildningsnivå efter bostadsens upplåtelseform för flyttare i åldern 25-74 år som flyttar in över kommungränsen samt in från annan bostad i kommunen, för åren 2015-2019.

Procent

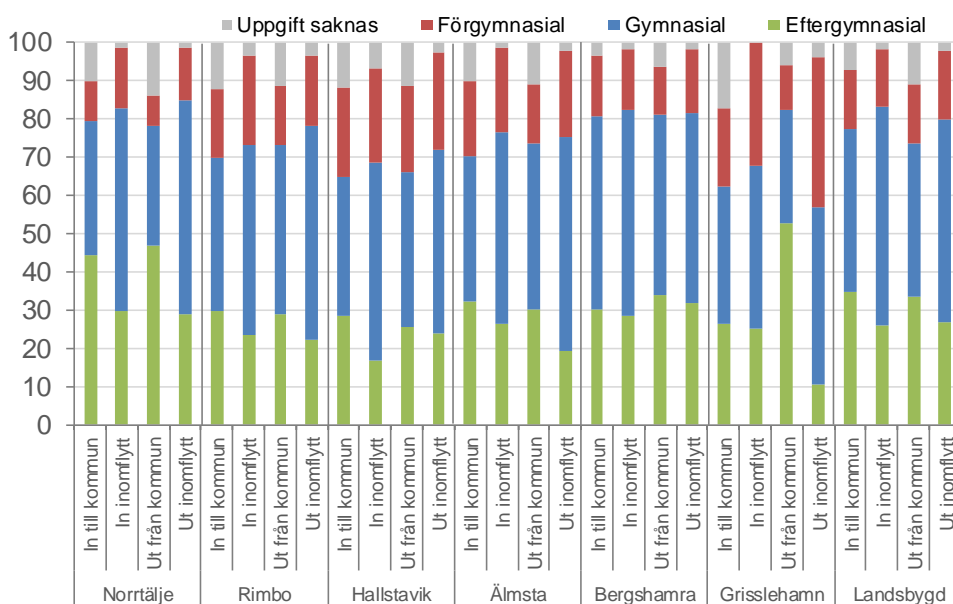

Källa: Sweco baserat på data från SCB

I diagrammet nedan visas utbildningsnivån för personer som flyttat till och från tätorterna. Utbildningsnivån är högst bland Norrtälje stads in- och utflyttare över kommungränsen. Bland inflyttarna över kommungräns in till Norrtälje stads hyresrätter är andelen med eftergymnasial utbildning drygt 40 procent, 45 procent för bostadsrätter och 54 procent bland inflyttarna till stadens äganderätter. Det kan jämföras med inflyttningen över kommungränsen till landsbygdens äganderätter där andelen med eftergymnasial utbildning är 35 procent. Andelen med förgymnasial utbildning är högst bland flyttarna till och från Hallstavik. Som redan nämnts flera gånger är det få personer som flyttat till och från Grisslehamn och resultaten för denna mindre tätort ska tolkas med försiktighet.

Diagram 35 Utbildningsnivå för flyttare i åldern 25-74 år som flyttar in över kommungränsen samt in från annan bostad i kommunen uppdelat på tätorterna samt landsbygd, för åren 2015-2019.

Procent

Källa: Sweco baserat på data från SCB

7.1 SAMMANFATTNING

- Utbildningsnivån är något högre bland personer som flyttar in och ut från Norrtälje kommun än den genomsnittliga nivån bland kommunens invånare.
- Utbildningsnivån är lägre bland personer som flyttar inom kommunen än bland dem som flyttar över kommungränsen.
- Utbildningsnivån är högst bland personer som flyttar in till bostadsrätter.
- Utbildningsnivån är särskilt hög bland personer som flyttar till och från Norrtälje stad över kommungränsen. Norrtälje stad avviker även här genom att utbildningsnivån är allra högst bland de personer som flyttar in till äganderätter.

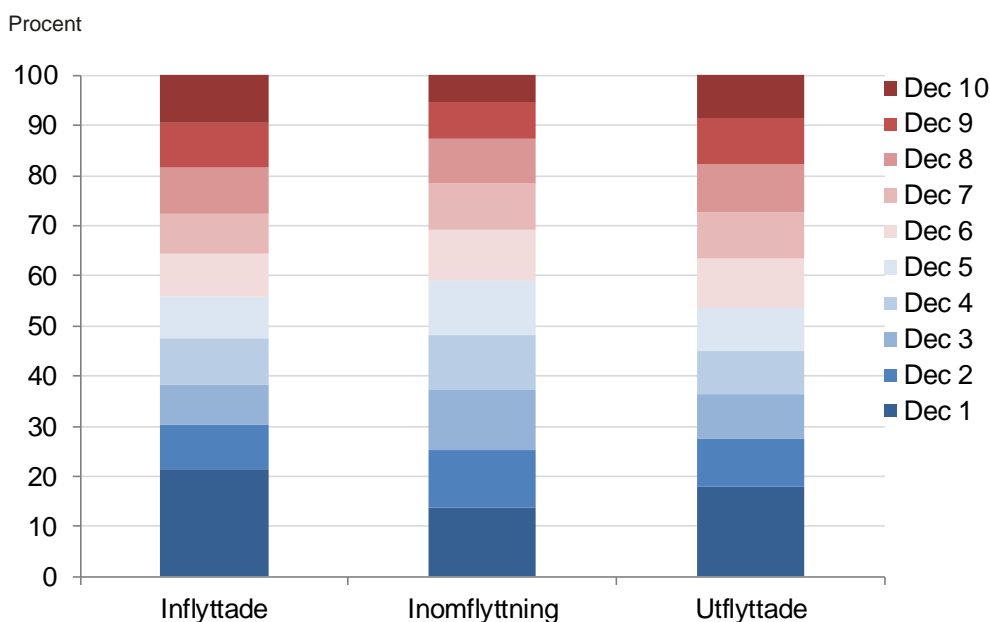
8. FLYTTARNAS INKOMSTNIVÅ

Flyttarna är indelade i tio grupper utifrån disponibel inkomst per konsumtionsenhet¹⁰ i det hushåll de tillhör. Personer som flyttar har oftast sålt en äganderätt eller bostadsrätt under året och om kapitalvinst räknades med skulle en stor del av flyttarna därmed ha en markant förhöjd inkomstnivå just det året som flyttningen skett. Därför har kapitalvinster exkluderats från det mått för disponibel inkomst som används här. Inkomstintervallerna för de tio grupperna har tagits fram genom att rikets invånare har delats in i 10 grupper utifrån den disponibla inkomsten i det hushåll de tillhör, så att det blir samma antal personer i alla grupperna. Detta kallas att man har delat upp befolkningen efter inkomstdeciler där 1 är de 10 procent av befolkningen som har de lägsta inkomsterna och 10 är de 10 procent av befolkningen med de högsta inkomsterna. Gränserna för inkomstdecilerna redovisas i Bilaga 1 längst bak i rapporten.

I diagrammet nedan visas inkomstnivåerna bland personer som flyttar in till kommunen, flyttar inom kommunen och flyttar ut från kommunen. Inkomstnivåerna bland in- och utflyttarna är ungefär densamma. Jämfört med riket, där det är en jämn fördelning över det tio grupperna, kan sägas att den lägre inkomstdecilen är markant överrepresenterad både bland inflyttarna och utflyttarna. Detta är dock inget ovanligt. Personer som flyttar över kommungränser är oftast unga och det finns ett starkt samband mellan ålder och inkomst. Därtill har det varit en ganska stor inrikes omflyttning av kommunmottagna under åren 2015-2019 som kan ha bidragit till att den lägre inkomstdecilen är överrepresenterad bland kommunens flyttare. Den övre inkomstdecilen är nästan exakt lika representerad bland Norrtälje kommuns in- och utflyttare som för riket som helhet, det vill säga omkring 10 procent av in- och utflyttarna tillhör den övre inkomstdecilen.

¹⁰ För att kunna jämföra disponibel inkomst mellan olika typer av hushåll använder SCB ett viktssystem, en så kallad konsumtionsenhetsskala, där konsumtionen är relaterad till hushållets sammansättning. Varje person i hushållet tilldelas en vikt och den disponibla inkomsten divideras med summan av vikterna för hushållets medlemmar. Kvoten blir disponibel inkomst per konsumtionsenhet.

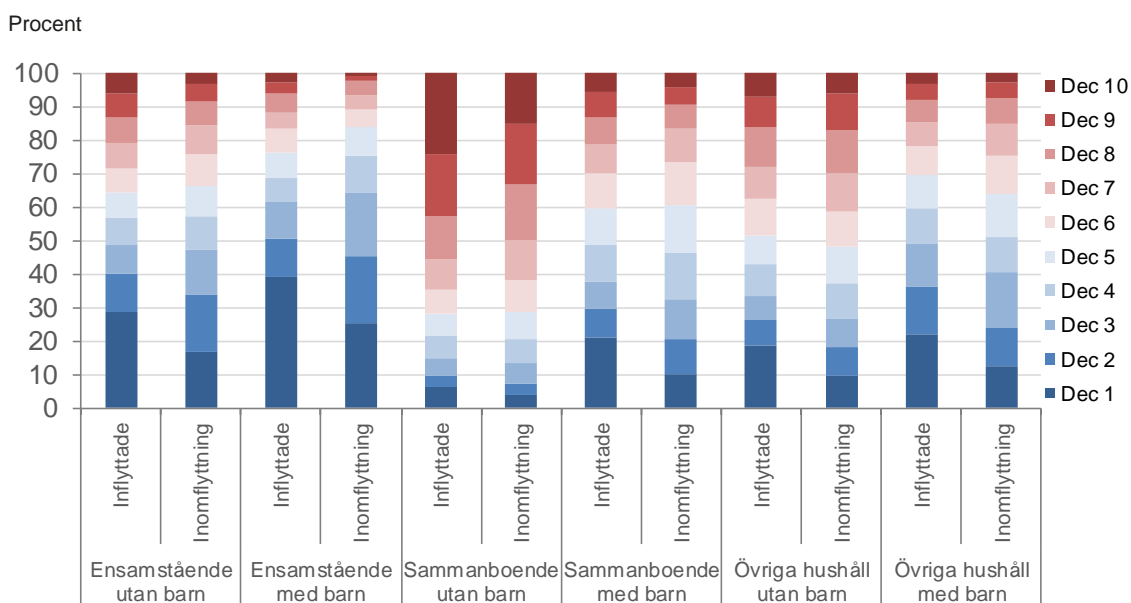
Diagram 36 Flyttare efter disponibel inkomst i inkomstintervaller, genomsnitt för 2015-2019.

Källa: Sweco baserat på data från SCB

För inflyttarna är den disponibla inkomsten högst bland samboende utan barn. Dessa hushåll har lägre utgifter än hushåll som har barn och därmed en högre disponibel inkomst. Övriga hushåll kan bestå av fler än två, vilket kan förklara att dessa hushåll också har en ganska hög disponibel inkomst. Lägst inkomstnivåer återfinns bland ensamstående med barn och ensamstående utan barn som flyttat in utifrån. Den något lägre andelen i de högre inkomstgrupperna bland sammanboende utan barn som flyttar inom kommunen, beror till viss del på att det är en högre andel pensionärer i denna grupp än bland inflyttarna utifrån.

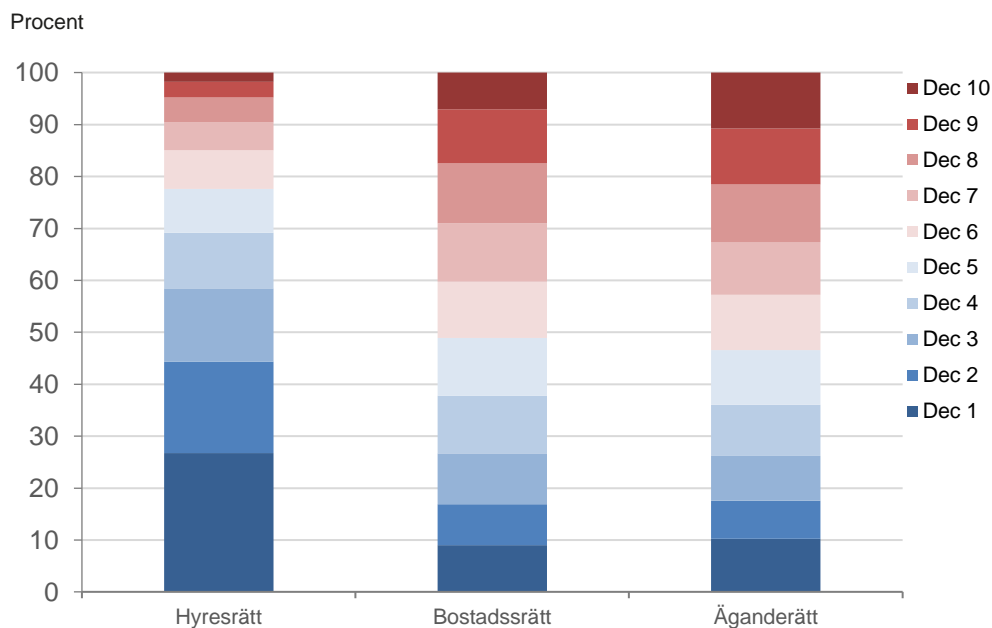
Diagram 37 Inflyttare som flyttat in utifrån och inflyttare som flyttat inom kommunen uppdelat på hushållstyper efter disponibel inkomst i inkomstintervall, genomsnitt för 2015-2019.

Källa: Sweco baserat på data från SCB

I diagrammet nedan visas inkomstnivåerna bland samtliga inflyttare till kommunens hyresrätter, bostadsrätter och äganderätter. Inflyttarna till äganderätter och bostadsrätter har en betydligt högre inkomst än inflyttarna till hyresrätterna. Äganderätterna har en högre andel inflyttare i de övre inkomstdecilerna än inflyttarna till bostadsrätter men samtidigt även något högre andel i den allra lägsta inkomstdecilen. Det är dock troligt att vissa av dem i lägsta inkomstdecilen som flyttat till en äganderätt har kapitalvinster som inte räknats med i det mått för disponibel inkomst som används här.

Diagram 38 Disponibel inkomst för inflyttare till kommunens bostäder uppdelat efter upplåtelseform, inkomst i inkomstintervaller, genomsnitt för 2015-2019.

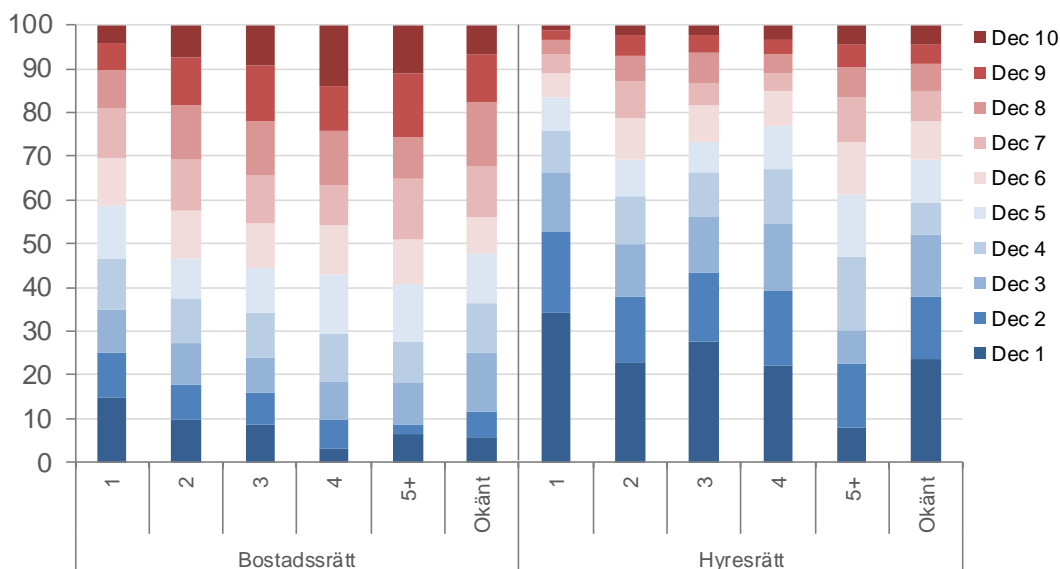

Källa: Sweco baserat på data från SCB

Både för bostadsrätt och hyresrätter finns det ett tydligt samband mellan bostadens storlek och inflyttarnas inkomstnivå. Inkomstnivån är betydligt högre bland inflyttarna till bostadsrätter. Även bland inflyttarna till de största hyresrätterna tillhör endast 10 procent hushåll i de två högsta inkomstdecilerna. Motsvarande andel bland inflyttarna till de största bostadsrätterna är drygt 25 procent.

Diagram 39 Inflyttare till kommunens bostadsrätter och hyresrätter uppdelade på bostadens storlek, efter disponibel inkomst i inkomstintervall, genomsnitt för 2015-2019.

Procent

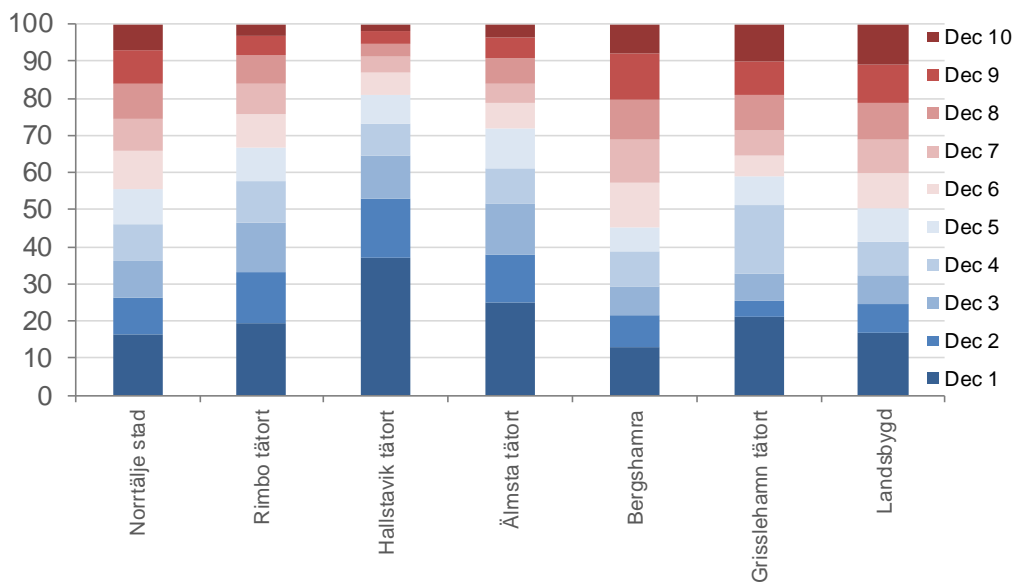

Källa: Sweco baserat på data från SCB

I diagrammet nedan visas inkomsten för inflyttare till tätorterna och landsbygden. Här ingår samtliga inflyttare, det vill säga både inflyttare som flyttat in över kommungränsen eller inflyttare som flyttat in från någon annan tätort. Högst andel i de övre inkomstdecilerna återfinns bland de som flyttar till Norrtälje kommuns landsbygd och de mindre tätorterna Grisslehamn och Bergshamra.

Diagram 40 Inflyttare som flyttat in till tätorterna över kommungränsen eller från annan del av kommunen, efter disponibel inkomst i inkomstintervall, genomsnitt för 2015-2019.

Procent

Källa: Sweco baserat på data från SCB

8.1 SAMMANFATTNING

- Inkomstnivån är ungefär densamma bland dem som flyttar in som ut över kommungränsen.
- Personer tillhörande den lägsta inkomstdecilen är överrepresenterade bland personer som flyttar över kommungränsen. Något som inte är ovanligt bland flyttare då här återfinns en högre andel unga, studenter och kommunmottagna jämfört med befolkningen i stort.
- Personer som är sammanboende utan barn tillhör den hushållstyp som har den högsta inkomsten bland inflyttarna.
- Ser man till inflyttare i olika typer av bostäder är inkomsten högst bland dem som flyttar in till äganderätter. Det förklarar även varför inkomstnivåerna är högst bland inflyttarna till landsbygden och de mindre tätorterna.

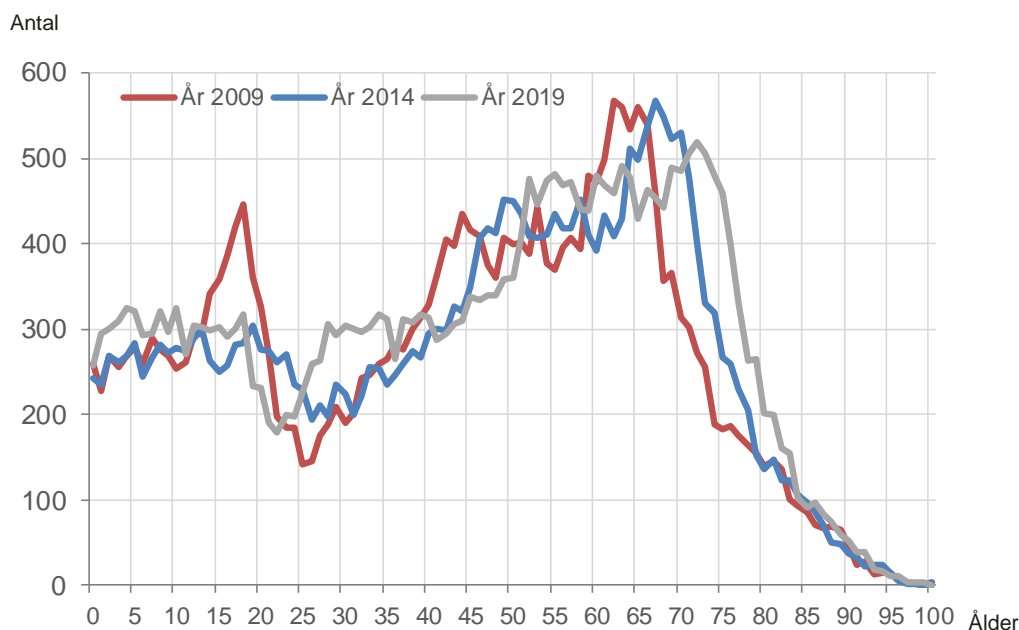
9. GENERATIONSVÄXLING

Generationsväxling är en process som kortfattat kan beskrivas som att befolkningen i ett bo-stadsområde förnygras när äldre lämnar sina bostäder och yngre hushåll flyttar in. Generations-växling sker framförallt i småhusområden, men även i en del områden med flerbostadshus. Data över de tio senaste årens befolkningsutveckling för olika åldersgrupper har studerats för kommunens samtliga tätorter, men det är enbart på landsbygden som det går att se att en generationsväxling pågår.

I diagrammet visas befolkningen på landsbygden efter ålder. Den röda linjen som visar befolkningen efter ålder år 2009 har en tydlig topp i 60 års åldern. Det är den stora gruppen 40-talister. År 2009 hade också en topp kring 18 års ålder vilket är personer födda kring år 1990 då Sverige hade sin senaste babyboom. Mellan år 2009 och 2014 flyttade babyboom barnen hemifrån vilket förklarar varför toppen kring 18 års ålder inte ger en topp kring 23 års ålder för år 2014, som visas i den blå linjen i diagrammet. Mellan 2009 och 2014 ser man att 40-talisterna har åldrats fem år men är fortfarande ungefär lika många som de var år 2009. Mellan 2014 och 2019 minskar däremot 40-talisterna i antal. Det är dels på grund av att de når åldrar där dödligheten är hög dels genom den utflyttning som sker från landsbygden till kommunens tätorter som tidigare visats. Samtidigt som antalet äldre har minskat har antalet barn och personer i föräldraåldrar ökat markant. Denna typ av skifte som skett på landsbygden i Norrtälje kommun, där gruppen äldre minskar och barnfamiljer ökar, kallas för ett generationsskifte.

Kommunens landsbygd har dock inte ett helt renodlat generationsskifte för det är inte enbart barnfamiljer som flyttar in. Som tidigare redovisats flyttar det även in äldre personer utifrån till Norrtäljes landsbygd.

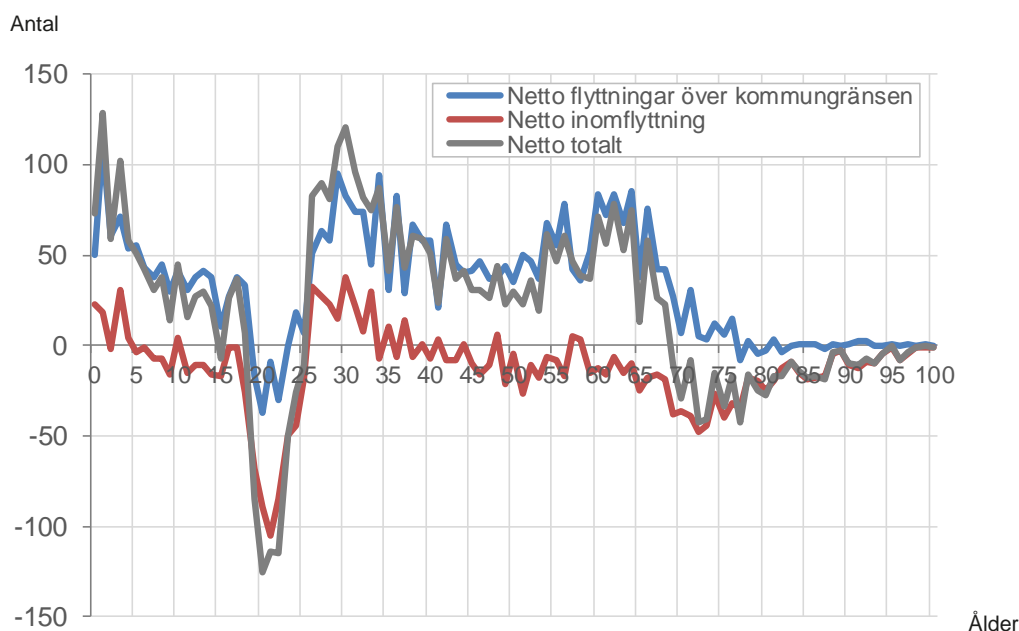
Diagram 41 Befolkningen på kommunens landsbygd den 31 december respektive år, ålder vid årets slut.

Källa: Sweco baserat på data från SCB

I diagrammet på nästa sida visas landsbygdens flyttnetto 2015-2019 vid olika åldrar. Den mörkgrå linjen visar på det samlade flyttnettot, den blå visar flyttnettot för flyttningar över kommungränsen och den röda visar flyttnettot som uppstår till följd av omflyttningen inom kommunen. Landsbygden har ett positivt flyttnetto för barn och personer i föräldraåldrar, båden är man ser till flyttningar inom kommunen och flyttningar över kommungränsen. För 60 år eller äldre är det fler inflyttare över kommungränsen än antalet som flyttar ut över kommungränsen medan det i dessa åldrar är fler utflyttare till tätorterna än det flyttar in personer från tätorterna. Det negativa flyttnettot inom kommunen innebär att det totala flyttnettot blir negativt från 70 års ålder och uppåt. Det positiva flyttnettot kommunen har kring 55 till 70 års ålder uppväger inte generationsväxlingen då dessa inflyttare ganska snart själva når åldrar då dödligheten är hög och utflyttningen stor.

Diagram 42 Befolkningen på kommunens landsbygd den 31 december respektive år, ålder vid årets slut, för åren 2015-2019.

Källa: Sweco baserat på data från SCB

Kommunens befolkningsprognos använder sig av en metod där åldersspecifika utflyttningsrisker och inflyttarnas åldersfördelning bestäms utifrån den bebyggelsestruktur som finns de olika nyckelkodsområdena (NYKO6). Metoden utvecklades från början av Sveriges kommuner och landsting i samarbete med Föreningen för kommunal statistik och planerings (KSP) arbetsgrupp för befolkningsprognoser i slutet av 1990-talet.¹¹ Därefter har det skett en översyn år 2010 kring själva metoden.¹² Men kommuninvånarnas spridning över olika bostadstyper samt utflyttningsriskerna och inflyttningfördelningarna uppdateras årligen. Detta sker via ett tabellunderlag som Statistiska centralbyrån tillhandahåller och som kallas för TYKO.

¹¹ TYKO – Underlag för befolkningsprognoser, KSP:s prognosgrupp 1998.

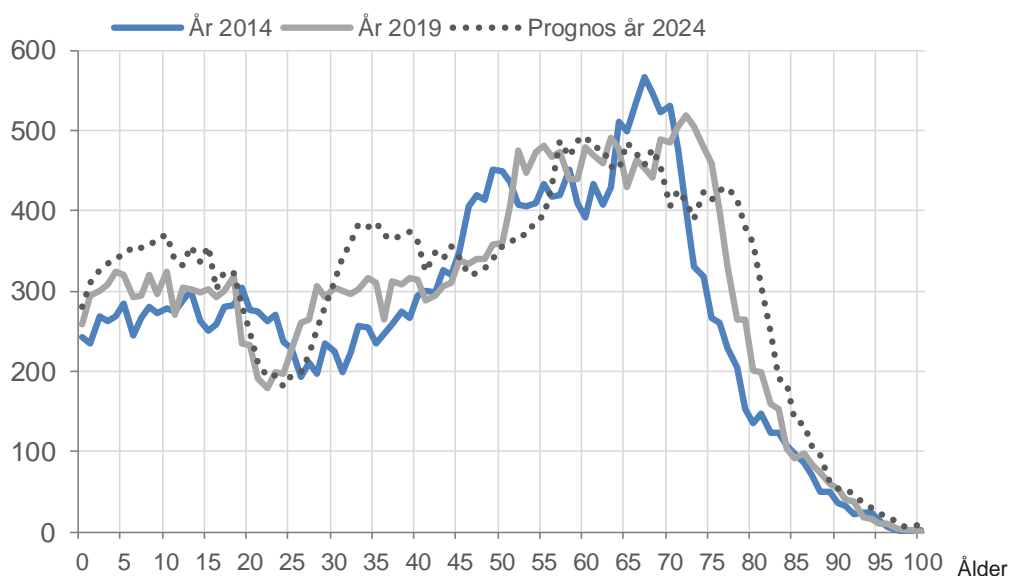
¹² 2010 års översyn av TYKO, Statistiska centralbyrån 2010.

I diagrammet nedan visas folkmängden år 2024 enligt 2020 års befolkningsprognos.¹³ Enligt denna prognos väntas landsbygdens 40-talister fortsätta minska i antal samtidigt som antalet barnfamiljer ökar. Den prognosticerade utvecklingen tyder på att generationsväxlingen fortsätter i ungefär samma takt de fem första prognosåren som den gjort de gångna fem åren.

Efter år 2024 väntas antalet barn vara ganska konstant i det befintliga bostadsbeståndet. Men tack vare de byggplaner som finns pekar prognosen på att antalet barn fortsätter öka fram till 2029. Men ökningstakten förväntas vara som störst i början av prognosperioden tack vare att det då både sker en generationsväxling och byggs bostäder.

Diagram 43 Befolkningen på kommunens landsbygd den 31 december respektive år, ålder vid årets slut.

Antal

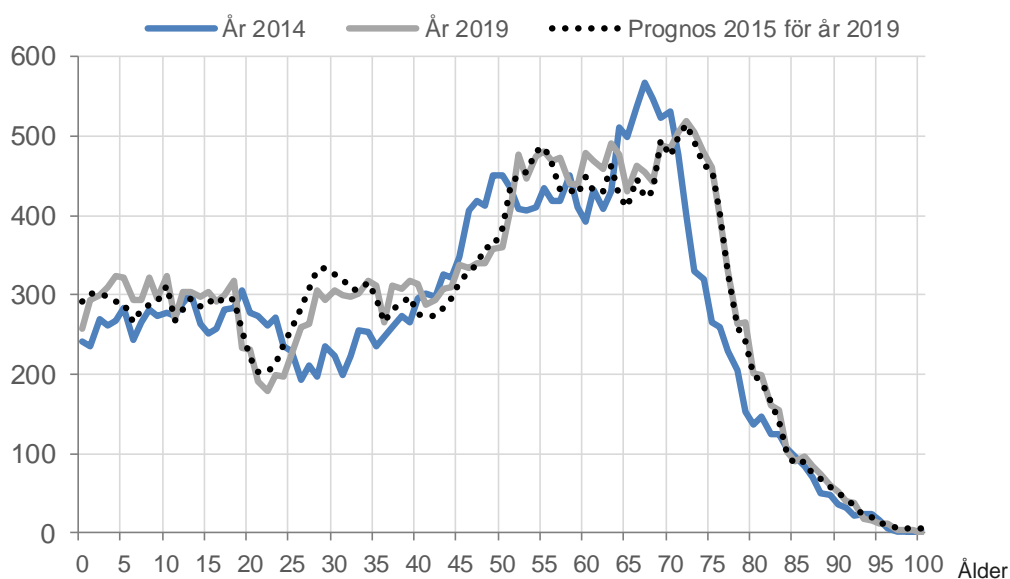
Källa: Sweco baserat på data från SCB samt prognos 2020 framtagen av Sweco på uppdrag av Norrtälje kommun.

¹³ Norrtälje befolkningsprognos 2020-2031, Sweco 2020

Prognos 2015 är den första befolkningsprognosen som Sweco tagit fram på uppdrag av Norrtälje kommun. I diagrammet nedan framgår det att prognosen som togs fram år 2015, prickad linje, träffade mycket nära utfallet för personer i åldern 70 år eller äldre. Det innebär att utflyttningsriskerna och dödsriskerna som antogs för de äldre var väl anpassade för landsbygdsbefolkningen. För skolbarnen lyckades prognos 2015 pricka in den ökning som kom att ske av skolbarnen i åldern 9 år och uppåt. För de yngre barnen hade prognosen förutsett ökningen men i åldrarna 4-8 år blev ökningen något större än förväntat. De yngre barnen är den svåraste åldern att prognosticera på delområdesnivå då befolkningsutvecklingen i åldersgruppen till stor del beror på hur träffsäkra byggprognoserna är och barnafödandets utveckling. Föräldrar med små barn är även en mycket flyttbenägen grupp. För att fullt ut utvärdera hur väl modellen fångar upp de yngre barnens utveckling på landsbygden behöver man först se till hur väl den byggprognos som låg till grund för prognos 2015 träffade, för att veta om felet ligger här eller i antaganden om flyttarnas åldersstruktur. Om det skett förändringar i flyttbeteendet sedan år 2014, som var basåret för prognos 2015, bör detta till stor del fångas upp i de årliga uppdateringarna av TYKO-tabellerna som levereras av Statistiska centralbyrån.

Diagram 44 Befolkningen på kommunens landsbygd den 31 december respektive år, observerad befolkning för åren 2014 och 2019 samt prognos 2015 för år 2019, ålder vid årets slut.

Antal

Källa: Sweco baserat på data från SCB samt prognos 2015 framtagen av Sweco på uppdrag av Norrtälje kommun.

9.1 SAMMANFATTNING

- Det pågår en generationsväxling i Norrtälje kommuns landsbygd.
- Generationsväxlingen drivs dels av att äldre avlider vilket friställer bostäder, dels av en utflyttning av äldre till kommunens tätorter och då främst Norrtälje stad.
- Generationsväxlingen på landsbygden väntas leda till ett ökat antal barn fram till år 2025. Därefter drivs ökningen av antalet barn främst av det förväntade bostadsbyggandet.
- Mot bakgrund av de studerade flyttströmmarna och den befolkningsutveckling som observerats i området, bedöms befolkningsprognosen fånga upp den generationsväxling som sker på landsbygden på ett rimligt vis.

10. SAMMANFATTNING

- Norrtälje kommun har sedan 1971 haft fler inflyttare än utflyttare, det vill säga ett positivt flyttnetto.
- De kommuner som Norrtälje har största positiva flyttnettot mot förutom Stockholm stad är Vallentuna, Österåker och Täby. Det vill säga kommuner som ligger nära och utmed E18.
- Omflyttningen mellan fastigheter inom respektive tätort/landsbygden är omfattande och en majoritet av flyttningarna inom kommunen korsar inte tätortsgränsen.
- Landsbygden är den del av kommunen som har det största flyttnettot när man ser till flyttningar över kommungränsen, men samtidigt har landsbygden ett negativt flyttnetto när man ser till flyttningarna inom kommunen.
- Norrtälje kommun avviker från flertalet kommuner i länet genom att ha ett positivt flyttnetto för personer som är kring 50 års ålder eller äldre.
- Det generella flyttningsmönstret för kommunen är att äldre flyttar från landsbygden till tätorterna och då oftast till Norrtälje stad. Medan barnfamiljer flyttar in utifrån och då främst till landsbygden, men även till de större tätorterna.
- Omkring hälften av personerna som flyttat in till kommunen ingick i barnhushåll och hälften i barnlösa hushåll.
- För utflyttarna är den vanligaste att vara ensamstående utan barn efter flytten.
- Till hyresrätter och bostadsrätter kommer över 65 procent av inflyttarna från en annan bostad i kommunen. För äganderätter är det däremot strax över hälften av inflyttarna som kommer utifrån.
- Äldre personer som flyttar in till kommunen utifrån bosätter sig främst i äganderätter medan de äldre som flyttar inom kommunen främst bosätter sig i en lägenhet.
- Andelen barn är lägst bland inflyttarna till bostadsrätter. Av de personer som flyttar över kommungränsen är andelen barn ungefär lika hög bland hyresrätter och äganderätter, medan högst andel barn återfinns bland inflyttar till äganderätter som flyttat inom kommunen.
- Norrtälje kommun har överlägset flest fritidshus i länet. Enligt statistiska centralbyråns definition fanns det drygt 26 000 fritidshus i Norrtälje kommun år 2019.
- Omkring 15 procent av de personer som flyttar in till Norrtälje de senaste fem åren har bosatt sig i ett fritidshus. Men det är även vanligt att ett permanentboende går över till att klassas som fritidshus när de inte längre har någon folkbokförd person i bostaden och därför minskar inte antalet fritidshus i kommunen.
- Personer som flyttat in i kommunen och äger ett fritidshus (som de ej flyttat in i) har som regel fått närmare till sitt fritidshus efter flytten. Men om man bortser ifrån de personer vars fritidshus ligger i Norrtälje kommun är det inte så att fritidshusägarna kommit närmare sitt fritidshus efter flytten.
- Inkomstnivån är ungefär densamma bland dem som flyttar in- och ut över kommungränsen.
- Personer tillhörande den lägsta inkomstdecilen är överrepresenterade bland personer som flyttar över kommungränsen. Något som inte är ovanligt bland flyttare

då här återfinns en högre andel unga, studenter och kommunmottagna jämfört med befolkningen i stort.

- Personer som är sammanboende utan barn tillhör den hushållstyp som har den högsta inkomsten bland inflyttarna.
- Ser man till inflyttare i olika typer av bostäder är inkomsten högst bland dem som flyttar in till äganderätter. Det förklarar även varför inkomstnivåerna är högst bland inflyttarna till landsbygden och de mindre tätorterna.
- Det pågår en generationsväxling i Norrtälje kommuns landsbygd.
- Generationsväxlingen drivs dels av att äldre, avlider vilket friställer bostäder, dels av en utflyttning av äldre till kommunens tätorter och då främst Norrtälje stad.
- Generationsväxlingen på landsbygden väntas leda till ett ökat antal barn fram till år 2025. Därefter drivs ökningen av antalet barn främst av det förväntade bostadsbyggandet.

11.TABELLBILAGA

11.1 BILAGA 1 GRÄNSERNA FÖR INOMSTDECILERNA

Hushållets disponibla inkomst, gränser för decilgrupperna i tusentals kronor.*

	2015	2016	2017	2018	2019
Decil 1	-122	-124	-127	-132	-135
Decil 2	122 - 152	124 - 156	127 - 159	132 - 166	135 - 169
Decil 3	152 - 179	156 - 184	159 - 188	166 - 195	169 - 199
Decil 4	179 - 205	184 - 210	188 - 215	195 - 222	199 - 228
Decil 5	205 - 230	210 - 236	215 - 242	222 - 249	228 - 256
Decil 6	230 - 258	236 - 263	242 - 270	249 - 279	256 - 287
Decil 7	258 - 290	263 - 296	270 - 304	279 - 313	287 - 323
Decil 8	290 - 331	296 - 338	304 - 347	313 - 357	323 - 369
Decil 9	331 - 397	338 - 404	347 - 416	357 - 426	369 - 442
Decil 10	397+	404+	416+	426+	442+

* Decilgrupp 1-10 indelningen är gjord efter disponibel inkomst per konsumentenhet exklusive kapitalvinst. Indelningen är gjord för hela riket och har sedan matchats på populationen.